

१५७

दर्ता नं.: ४८/२०७६/७७

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति

ह्वय्या

नेपाल संवत् १९४५ बछलागा / २०८२ जेठ १ / 2025 May. / ल्या: १३१, दाँ: ७

ख्वप नगरपालिका व जनश्रमदानं दानय धुंकवु
लक्ष्मीनवसिंह देगः उलेज्याया इषलय

क्षेत्रीय व क्षेत्रीयकर्म 'मजदुर दिवस' या लक्ष्मण ज्ञा इवः

(२०८२ वैशाख १५ गते)

महेन्द्रपर्व पर्व ८ पञ्चाय न्याकी देवः निःस्नान

(२०८२ वैशाख १७ गते)

; Dkfb sLo

@)*@ h7 !, c^as !%&, jif&

लक्ष्मीनरसिंह देगः दांगु सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तः गुया मेगु दसु

खप नगरपालिका वडा नं ४ गःहिति च्वंगु नकतिनि दानय धुंकगु लक्ष्मीनरसिंह देगः या उलेज्या जेठ ६ गते जुइगु जुल । स्थानीय तहया निर्वाचन २०७९ लिपा त्याकः वपुं जनप्रतिनिधिपुं बहाली जूगु स्वदा फूगुया लसताय उगु देगः या उलेज्या याय तांगु खः । देगः या उलेज्या नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नाथोभाजु नपां नेपःया वरिष्ठ राजनीतिज्ञ नारायणमान बिजुक्छें जु पाखं जुइगु खाँ नगरपालिकां धःगु दः ।

कला व संस्कृतिया तःमिगु खप देया मूर्त अमूर्त सम्पदात खप नगरपालिकां ल्यंकः, म्वाकः व भिंकः वयो च्वंगु दः । २०७२ सालया तः भवखाचां सच्छिमयाक सम्पदात स्यंकः, थुङः ब्यूसेलिं व फुक्क धाय्थें सम्पदात खप नगरपालिकां ल्हवनय-कानय व दानय धुंकलसा गुलिं सम्पदात ल्हवडः च्वंगु दः ।

खप नगरपालिकां थी थी सम्पदात हिलःमालः, खोज-अनुसन्धान याडः पुलांगु भीगु मौलिक पहलं हे दाडः च्वंगु खः । उकि मध्ये छगः देगः खः, लक्ष्मीनरसिंह देगः । उगु देगः जनस्तरं निःस्वांगु उपभोक्ता समितिया कुतलय फुक्क धाय्थें नगरपालिकां लाय छ्यलः देगः दानयगु ज्या यागु खः । उगु देगः इलय हे दानयगु ज्या क्वचाय्केता नगर प्रमुखया कजिलय ‘लक्ष्मीनरसिंह मन्दिर पुनः निर्माण निर्देशक समिति, उपभोक्ता समिति, प्राविधिक समिति व अनुगमन समिति’ निःस्वाडः ज्या हज्याकगु खः । २०७८ मंसिर २७ गते नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नाथो भाजु नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जुं निःस्वाडः द्यगु खः ।

देगः दानयगु ज्या हज्याकसानिसें स्थानीय जनतातय्के आर्थिक ग्वाहाली फवडः, ज्याखं व जिन्स सामान (दाज्याया हलं ज्वलंत) ग्वाहाली याडः बिया दक फवसेलिं नीन्यगु लाख व खुइखुट्टतका स्वयो अपःया धेबा मुडः, न्हयसत्या स्वयो अपः सिनं ज्याखं ग्वाहाली याडः अलय लाखौतका क्वतिया देगः दानयता मःगु हलं ज्वलं (जिन्स सामान) त ग्वाहालीकाथं बिय हःगु उपभोक्ता समितिं धःगु दः ।

ई काथं धाय्गु खःसा स्वदात्या बिकः देगः दानय सिधय्कगु उगु देगलय मुक्कं ४० करोड ८३ लाख ४ हजार ३८५ तका खर्च जूगु बैशाख २५ गते च्वंगु ‘मन्दिर निर्माण निर्देशक समिति’ या बैठकसं पिब्वगु खः ।

उगु देगः दानयगु ज्याखं खपया प्राचीन सम्पदा, स्थानीय सीप, श्रोत व साधनत अपलं छ्यलः भीगु थःगु मौलिक पहल्य हे दानयता न्हूगु पुस्तां नं फः धाय्गु नं क्यंगु दः । उगु देगः दानय धुंकः विश्व सम्पदाया लागा तःमाही अज बांलागु छगू, वस्तु ताडः आकर्षण याडः ब्यगु दः ।

देगः दानयगुलि ग्वाहालीयापुं सकल जनप्रतिनिधिपुं, प्राविधिकपुं, थी थी समिति चवडः ज्या साडः द्यपुं सकल दकःमि, सिंकःमिपुं नपां खानय द्यकः व मदयकः ग्वाहाली याडः द्यपुं सकल महानुभावपिन्ता सुभाय देछासे सकल खपया जनतातय्ता लसहांसे देगः उलेज्या तःजिक हानय फय्मः, भिन्तुना ।

पिकाक-खप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकंबञ्जार, डेस्कटप-धन लक्ष्मी त्यात, आवरण सज्जा-रेणु ध्वज, थाकू- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स फोन ल्याः ०१-६६९३०४३, ई-मेल- khwopapau@gmail.com

प्राचीन सम्पदां थौया नेपः या गौरव व अर्थतन्त्रता ग्वाहाली याई

वास्तुकलाया थी थी धारात अलय विश्व सम्पदाया खाँ छलफल याय्गु सुखद अवसर काथं थौं थाना मुडः चवडा ।

वास्तुकलाया चिन्तन याय बलय छगू हे भूगोलय् नं बिस्कं विस्कं युगय मानव जातिं न्हँहुँगु भौतिक प्रगति व अमूर्त कलां नं विकासय् ग्वाहाली याडः चवंगु दः ।

मूर्त कलां भौतिक प्रगतिया न्हयलुवा काथं हज्याइसा अमूर्त कलां हलिमयया मानव जातिया नुगलय् (मन व मस्तिस्कय्) तस्कं नाइसे चवंगु भाव पिल्हवई ।

मूर्त कला व सम्पदां न्हयागुं लागाय् व वहे वहे लागाय् भौतिक प्रगति पिब्वयगु व म्हासिइका पिब्वयगु मौका दैगु नपां विश्व मानव जाति व सभ्यताय् थःथःगु योगदान पिल्हवयगु मौका नं दई । अथेहे समाजया प्याखं चित्रकला (किपा

चवज्या) नपां फियगु वस नपां समाज्वलंया वस्तुं मानवीय भावना, सन्तोष व गौरवया अभिव्यक्ति पिताब्वयगुलि नं मौका दै ।

नवदुर्गा प्याखं, भैलप्याखं, देवी प्याखं नं प्राचीन मानव समाजया दुनुगःलय् थियो बिइसा बाजागाजां छम्हा छम्हा पात्र (प्याखं) या प्रतीकात्मक व साङ्केतिक अभिव्यक्ति पाखं मनूया नुगलय हायँपुकः बिई ।

भीगु फुक्क काथंया तजिलजिया खाँ थुइकः पुइकः स्वयगु खःसा सिसाफल व स्वया प्रतिनिधित्व याइगु ग्वेँ खं थःछँया कर्तव्यया थासय् कतया छँ या कर्तव्य थुइकः बिई । नवदुर्गा प्याखं लं परिवारया म्हायाय् निसैं ससमांतकया कर्तव्य क्यडः बिई । थी थी सङ्गीतं समाज व स्वकुमि, न्यनामिपिनिगु नुगः लय् बाजं थाक खाँगवः खाँगवःया सन्देश थयंक बिई ।

सम्पदाया न्हँहुँगु प्रविधि व विज्ञानया छ्यलां अजुचायपुगु चामत्कारिक

उपलब्धी लुइकः बिइगु खाँय् धाय् मालिथें मच्चं । अथेहे मनूया दुग्यंक याइगु तार्किक चिन्तनं हज्याय्ता ग्वाहालि याई ।

प्राचीन सम्पदां थौया नेपःया गौरव व अर्थतन्त्रता घ्वासा बिई नपां देश निर्देशया न्हँगु प्रविधि नपां विज्ञानं सर्गतय् थिडः चवंगु नगु (नौ) तय्ता बहनीया नखा (रात्री उत्सव) य् भीगु धर्ती प्वालाप्वाला थिकः बिई ।

भीगु पुलांगु मूर्त व अमूर्त सम्पदा, कला नपां संस्कृति हे भीगु म्हासिइका खः, भीगु गौरव व म्वाडः चवंगुया पहः नं उकिं हे दुबिडः चवंगु दः ।

युनेस्को पश्चिमी देया लिचवः लाक चवंगु संस्था खः । अन्तरराष्ट्रिय दबाव वैगुलिं उपनिवेशया इलय उपनिवेशीतय्सं दयकगु छँत थुइ मखु । भीगु देशय् चवंगु, हनुमानधवाकाया तुइगु दरवार ल्हवनय-कानय याबलय् उकी

सच्छि व ड्यन्हयगुगु स्वप पौ, ब.छि पौ(पाक्षिक)

बेलायतया थासय् अमेरिकाया ध्वार्यया सङ्केत तःगु दः । न्हपा व बेलायतं दयकगुलिं आना बेलायतया ध्वार्य या चिं तयो तःगु खः । उपनिवेशया इलय मेगु देशय् दांगु भवनता नं उपनिवेशवादीतय्सं गथे खः अथेहे तयो तय् मन दयकीगु छायल्य् धःसा अःतक साम्राज्यवादी वा पश्चिमी देशं थमनं क्वत्यलः साम्राज्य चलेयाडः वथाय् अलय उपनिवेश याडागु देशय् नं 'जिमिगु हैकम दगु खः न्हाय्' धायो लुमन्तिया चिंत तयो तःगु खः । उगु देशय् आक्रमण व विध्वंस याय्गुलि अमिता भ्याभाति हे नुगः स्याइ मखु, बरु गर्ब याईसा देशभक्तपिसं उकिता अपराध काथं काई ।

उकिं थजगु फुक्क विषयलय् ब्वनामि केहें किजापिन्ता काडः मतल धःसा साम्राज्यवादी संस्कारं भीगु न्हूंगु पुस्ता नं प्याहाँ वय फैमखु । न्हूंगु पहलय नं वय मफुपुं पुलांगु खाँ नं त्वःतय मफुपुं नेपः या सरकारता इलं स्यनि तिनि । अः हलिमय विज्ञान व प्रविधिपाखं वास्तुकला व विज्ञानय् जुगु न्हूँन्हूँगुज्या भः व प्रगतिता मछ्यलय्गु मखु । अलय पुलांगु खाँयाता ल्यंकः म्वाकः मतल धःसा कन्हे तस्कं काथं मछिगु ई भीसं फयमाली । म्हेगः छु जुला धाय्गु खाँ अः संग्रहालय वाडः स्वयो सयकेगु याई ।

इतिहास थुइकः स्वयमसःसा कन्हे जुइगु खाँ नं मनूतय्सं बिचः याय् फैमखु । धात्थे डार्विनं क्वेँ हाडखोरता मुडः मतगु जुसा थःगु सिद्धान्त हछ्याय् फैगु मखु ।

मानव समाजया खाँ नेपः व नेपःमि जनतां यागु योगदान काथं पिबवगु सम्पदात ल्यंकः म्वाकः तय्मफूसा देया गौरव याय्गु प्रमाणत नं पिबवय फैमखु । थौ तक ब्वडः अलय ब्वंकः वगु इतिहास नं लिफ्यडः हकनं विश्लेषण याडः कानयमःगु खाँ इलय व्यलय् छलफल जुयो चवंगु दः । महत्वपूर्ण पदय चवडः चवपुं मनूतय्सं थुकिया खाँ थमनं हकायो (जाँगर) व सचेतता (थुइकः) हमज्यातलय् हज्याय् धःसां फैमखु ।

पुलांगु संरचनात ल्हवनय्-कानय् व दानयता नपां थःगु देशय दःगु दाज्याया हलंज्वलं त मालय्गु व अनुसन्धान याय्गुलि लिपा लाय् फःगु खानय् दः । उकिया खाँ देशया महाविद्यालय व विश्वविद्यालय तयसं नं हज्याडः ज्या सांसा बांलाई धाय्गु मति जनताया नुगलय् दः ।

थुकिया लागिं थी थी जातया सिं, चा, अपा, ल्वहँ व थी थी दाज्याया हलंज्वलंया गुणा-दोष, ता तुईगु, लिपानं दय् फःगु खाँ सचेत, जुयमः ।

अःनगरपालिकाया प्राविधिकपिसं नेपाली हलंज्वलंया ता तुईगु ई व फय्फैगु

क्षमताया खाँ वैज्ञानिक व अनुसन्धानया छुं नं प्रामाणिक दस्तावेजत मरुगुलिं ऐन कानुनपाखं थःपुं मथिइक जुयता विदेशी ज्यामि, दण्डी, सिमेन्ट थजगु हलंज्वलं दक छ्यलय्ता सिफारिस याई ।

अजगु बानीं नेपःपा हलंज्वलंता हेला व विदेशी वस्तुता चवछायो उकिता हे अपः विश्वास याइगु बानीं व ज्याखं आर्थिक काथं नं देशता भन कमजोर याइगुलिं नेपः देशं थुगु लागाया नितिं मःमःगु हलं ज्वलंया अनुसन्धानता लिपा लाकय् मज्यगु खाँ अपलं पीर जुइगु धात्थेगु खाँ खः ।

थव तस्कं बांलागु व दुर्लभ ज्या इवःसं व्वतिकायो द्यपुं पासापिनिगु तस्कं बांलागु व दुग्यां दःगु अभिव्यक्तियाता मनूया मनता लयताय्कः बिईगु विषय काथं भी फुक्क सहमत जुय । थजगु गरिमामय ज्या इवःसं थःगु मनय् सुल चवंगु छुं भाति भावनात प्वंकय्गु मौका ब्युपुं थुगु ज्या इवः सं ग्वसाखलः संस्था व पासा पिन्ता सुभाय देछाय् ।

(विश्व सम्पदा दिवस, २०८२ या लसताय नेमकिपाया नायो भाजु नारायण मान बिजुक्छें (रोहित) जुं वास्तुकलाका प्रवृत्ति व सम्पदा सम्बन्धी प्यकगु राष्ट्रिय सम्मेलन उलेज्यासं वियो द्यगु न्वचुया भाय हिला -सं.)

छ्वबाय् प्वं दःबलय्

हरिबहादुर श्रेष्ठ(नारायण मान बिजुक्छें)

चिकुगु उलि मतांनिसां ताल्ला हज्याडः वय धुंकल । यचुगु सर्ग छत्थं हे हाकु सुपार्थचा तपुल । हिलाचा थित, द्यो डाल अलय अकाभकां प्वं वल ।

बजारय् वयो च्वंपुं मनूत पाखाय्-पाखाय् लित । रामु नं प्वं दाइदक ग्याडः छगू फल्चाय् च्वं वान । आना फल्चाय् मेपुं मनूत नं वल । बाँलागु

नं फियो तःम्हा छम्हा बाज्यो ति वांम्हा मनू थःगु म्हिचां रुमाल (छवःपुसा) लिकायो छवः हूयो चवना । उगु इलय तःतः ग्वगु प्वं वसेलिं अथेहे खुइदा - खुइडादाया छम्हा बुहाम्हा किसानं सर्गतय् थास्वयो अथे अथे हाल हल -‘हे भगवान ! प्वं दायो छ्व फुकं हाइगु जुल । मचाखाचाता छु नकय्गु जुई ।’ वं ताहाक सास ल्हात ।

नेम्हा प्यम्हा मेपुं किसानतय्गु ख्वालय् नं ख्यूं या धर्कीं तपुयो छवः ख्यूंकल । उकिमध्ये छम्हासिं तस्कं नुगः मछिंकः थःगु नुगः या खाँ प्वंकल - ‘श्व प्वं वगु अज भाचा अपः वसा जिता तः हांगु नोक्सान जुई । थिकय्गु देसी सः गय् गय् याडः तस्कं थाकुका कायो हयो हवलागु, न्हूंगु छ्व पुसा हवलः अपलं दुःख सियो हिचःति

हाय्क तयागु फुक्क सितिं वानिगु जुल ।

वैस वापुं नेम्हा प्यम्हा किसानत नुगः मछिंक फुक्क छकलं हाल - ‘प्वं वय्गु मदिसा थुगुसी (ऋण) साहुं क्यनिगु जुल, सकल किसान तय्सं दुःख सिइगु जुल ।’ मेम्हासिं

व किसानतदखय स्वयो तस्कं घमण्ड कयं कयं धाल - भगवानं छु याता व बांलागु हे जुई । छपुं ज्यापु तय्सं बुथुपिन्ता छ्वबाली पुलय महल । उकिं भगवानं हे प्वं वय्क ज्यापुतय्ता सजाय बियो च्वंगु खः । हे भगवान ! जिगु भाग्य दः सा थौं न्हिछि हे प्वं वय्गु मदियमः । छ्व धेचाय् छगः हे मदय्क : हाय् मः ।’ तस्कं हेपेयाडः थःगु जःपा-देया लाहा ब्व ब्व स्याडः गुब्ले जःपाय् गुब्ले देपाय् फपुइकः महितां व बदलाया भाय् ल्हाडः थःगु तं प्वंकल ।

बुहाम्हा किसानं तस्कं नाइक वचं तयो धाल - ‘साहुजी ! ई काथं २३ पाथी (नीस्वफा) वा जक पुलय् वं गा, छ्व बाली पुलय् म्वं धाय्गु कानून वयधुंकः जिपुं लिसिंथापाच तंचाय मगु खाँ हे मरु । भनीसंयां भगवानकय् भिंगु छिकय् पवनय् मः ।’

साहुं तस्कं तं पिकायो लिसः बिल- ‘एज्यापु ! अप जान्या जुय मते । छमिगु संगठनया छम्हा छम्हा किसान कार्यकर्तापिंगु छैगु मतुकसिं मज्यूनि ।

छमिगु नं मभिंगु दिन नं वैति

नि । उब्ले ग्वदाया बाकी दःगु वाबाली छ्वबाली फुक्क छकलं ककु ज्वडः काय् तिति कः ।’

रामु छ्पा लाहा तं फल्चाय्गु थां घयपुडः अमिगु खाँ न्यडः चवना । व

तपुली त्वयो थःगु छवः हुल । छक ताः हाक सास ल्हात ।

उब्ले हे व बांलागु नं फियो तःम्हा, बाज्योति वांम्हा मनू तस्कं लयतायो

तःमिम्हा मनूया दकलय लिपायाया खाँ न्यडः सहयां सहयाय् मजिल । नकतिनि नीदा नी न्येदा दः म्हा, स्नातक ब्वडः च्वम्हा ब्वनामि रामुं बांलागु नंफियो च्वम्हा साहुता स्वयो धाल - 'कका ! छि पक्का नं छम्हा नेपः मियां खः हे जुई । छव फुक्क प्वं दःसा छु उकिं किसानतय्ता जक दुःख जुइला ?'

रामु छपला हज्यात । व साहुता म्हालापातिंचां घस्वाक हकनं ताडः धाल - 'धात्थे देशय् फुक्क छ्वहायकः प्वं दाल धःसा किसानतय्सं जक मखु सारा देशं दुःख सिई । छव थिकय् जुई । खुल्ला नयमःगु नसा मरुसेलिं जनतात हाहाकार जुई ।

रामुया खाँ क्वमचःबलय हे खाँ त्वा ल्हाडः रुमाल लाहातय् काकांधाल - 'छ्व हायाँ जिमिता छु पाई ? श्वज्यापु तय्सं जिमिला पुलय मःगु छ्व बाली मपूसेलिं बरु बुई हायो ध्वगिडः वांसा हे ज्यू ।'

वयागु सलय् किसानत खाडः घचःगु व बदलाया पहः खानय दः ।

रामुं किसानतय्ता कयं कयं धाल - "श्वं किसान तय्सं बुँ पाली, पंपु छ्याई, छ्वपु ज्याई, छ्व हवली । मःगू फुक्क ज्या याई । छव नं अमिसं हे लई । गुम्हासिं मेहनत याता अमिसं हे बाली नं लई । श्व खाँ थौं मजुसां छन्हू सारा संसारय् लागू जुई । अलय् साहुजी ! छिं धायो द्यूथे फुक्क छव प्वं दाल धःसा देशय् भोकमरी जुई । ट्वलट्व, लाखौं जनतां पित्या फयमाली । थजबलय् किसानत जक पित्या फयो चवनय मःसा देया मे मेगु बूँ सय्किगु कृषि उत्पादन नं मदयो वानि । छबाली स्यंसा देया अर्थतन्त्र नं धू जुई । बूँया भरय् चवनय मःपुं गुइडाबव किसानतय्ता दुःख जुइगु धाय्गु देशता हे

दुःख जुइगु खः ।'

बांलागु नं फियो तःम्हा बाज्योति वांम्हा मनू रामुता छुं खाँ धाय् जक छु ताना रामुं थःगु खाँया छगू छगू खाँगवःता बःयायां धाधां यंकल-थु काथं देशय् बाली स्यंसा ज्या सानिपुं मनूतय्गु मन नं क्वतुइ । ज्यासानिपुं ज्यामित मरुसा ज्याला थिकय जुई । अलय् न्हयागु उत्पादनया भः थाहाँ वानि अलय् छिं भपिइगु आलु, तरकारी, दुरु व वस (नं) याय् नं भः थिकय जुई । छिता बिय हैगु हिफा -हिन्यफा छ्व स्वयो फाछिया हिका - हिं न्यकां दां अपः पुलय माली ।'

साहुं तं पिकायो दथिसं खाँ त्वाल्हाडः धाल- 'श्व मालिकमारा ज्यापुत म्वागु स्वयो सीगु हे भिं ।'

रामु व व साहुया खाँ आनाच्वंपुं किसानतय्सं अजुचाचां तस्कं मन क्वथिइक न्यडः चवना, स्वयो चवना ।

रामुं छक बजारपाखय् स्वत प्वं वय्गु बुलुहुँ म्हवँ जुयो सालुयो वान । साहुता नुगलय् कुतिं डायथे याडः धाल - सार्की साँ सियमः धायां सीला । नेम्हा प्यम्हा किसानत सीयवं वा स्वायवं समाजय् वैगु ह्यूपा दिइ मखु । पानय् फौ मखु । गुलि दमन याता उलि विद्रोह चर्को जुई । बांलागु इच्छा व भावनां जक बांला जुई, भिं जुई अलय् लिचवः नं बांलाई । भी सकल सिन देशां देछिया किसानतय् भिं जुयमः दक म्ह्यमः । उकिया लागिं हे ज्या सानय् मः । अलय जक सकलासिया भिं जुई ।' थुलि खाँ जक न्यनयवं साहुं तंपिकायो छत्थुं हे खाँ बेखुयो धाल- 'छ कम्पुनिष्ट खः ला ?'

'खः जि कम्पुनिष्ट खः ।' रामुं छत्थुं हे अःपुक लिसः बिल ।

बांलागु नं फियो च्वम्हा साहुं छुं हे धाय मफूत । पलख वया छुयाय् गय्

याय जुला । बजारय् अलय् सर्गतय मिखा वायकल । प्वं दिय धुंकल । 'छपुं नपां खाँ ल्हाडां साध्य जुइमखु धाधां साहु फल्चां क्वहँ वयो छपु गल्ली पाखय् द्रहँ वान ।

उगु वादविवादया खाँ मनक्वथिइक न्यडः च्वंपुं किसानतय्गु ख्वालय् रामूया खाँ न्यडः ख्वालय न्हिलासु दान । साहु वानय् धुंकः रामु पाखय् स्वयो छम्हा बुहाम्हा किसानं धाल- 'खः बाबु, बाबुया खाँ धात्थेगु खः । छ्वबाली स्यंसा दाच्छितक पित्या फयो चवनयमाली । अजगु गुब्ले स्वय म्वाले मः । बाबुया खाँ नुगलय् थिल । म्ह्यगु धाय्गु भिंगु म्ह्यमः ।'

व खाँयाता आना मुडः न्यडः च्वंपुं किसान तय्सं नं खःखः धाधां कपः ल्हूकु ल्हूकु सांकल ।

किसानतय् सोभा पहः खाडः रामुं धाला- 'ह्यूपा अथे वइमखु । भीसं दुःख सियो ह्यमः । उकिया नितिं संगठन मः । वर्गशत्रुतय्सं गरिबतय्ता अः पुक थाकाइ मखु । उकिं भी फुक्क इलय हे खाँ थुइकः सचेत जुयमः । मखुसा छम्हा छम्हा याडः भी फुक्कसिता क्वथयो छवै ।

किसान तय्सं अःपुक धाल- 'खः बाबु, धात्थे खः ।' सर्ग चकानय् धुंकल । सर्ग व बजार तुइजलां छ्यू बिसिकय् छ्वय धुंकल । रामु बिदा पर्व पर्व धाल- 'अः जि कलेजय वानय् छिकपुं दिसँ ।'

किसानतय्सं छसलं धाल- 'बाबु जिमिगु मनय् तहांगु पीर दः । जिमिगु छ्वबाली गथे जुला ज्वी । जिपुं अः छै मखु बूँ स्वः वानय्गु । ज्वज्वलपा ।'

रामु फल्चां क्वहँवयो पक्षिम पाखय् वान अलय किसानत पूर्व पाखय स्वयो वान । उब्ले हे लिभः त्वयो वल ।

लिपा थ्यंकया विचः याइपुं राजनीतिज्ञपुं दःसा दे मथां हज्याई

खवप नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति

राजनीतिज्ञपुं कन्हेया बांलागु म्हास व लिपा थ्यंकया बिचः याडः ज्या याइपुं जुयवं दे हज्याय्ता उली ई माली मखु । हलिमयया दकलय तः क्वगु देश सोभियत संघं श्व खाँ पुष्टि याडः ब्यूगु दः । यूरोपया दकलय लिपा लागू दे सोभियत संघय १९१७ या समाजवादी क्रान्तिलिपा लेनिन व स्टालिनया न्ह्यलुवाय योजना दय्क हे विकासया ज्या न्ह्याकला । पुँजीवादी देशं नेस स्वसदा बिक यागु विकासया ज्या समाजवादी सोभियत संघं स्वीदा-पीदां याडः क्यना । व उब्लेया सोभियत नेतातय्के दःगु लिपा थ्यंकया बिचः या लिचवः खः । समाजवादी विचः ज्वडः हे व याय फःगु खः । चीनय् नं माओत्सेतुङ्ग या न्ह्यलुवाय समाजवादी क्रान्ति जुल । वहे जगय् थौया आधुनिक चीनया विकास जुगू खः । अ-चीन हलिमयया नेगूगु

अर्थतन्त्रय तहांगु देश जुगु दः ।

छगुताकाय् लेनिनं धायो द्यूकाथं - विद्युतीकरण बराबर समाजवाद । समाजवादी क्रान्तिलिपा स्टालिनया न्ह्यलुवाय सोभियत संघय अपलं विद्युतया विकास जुल । उकिं चतारं उद्योगधन्दात विकास जुल । संसारय् विकसित देश धःपिन्ता सोभियत संघं लिफ्यूसेलिं अमिता व छगू पंगः थें जुइकः हज्यात । उकिं यूरोपया छम्हा विद्वान एच. जि. बेल्सं लेनिनता क्रेमलिनया स्वप्नदृष्टा धायो पिब्वता ।

‘सच्छिदा लिपाया खवप दे’ साफूया खाँ हछ्याय् बलय् नं भीसं उकि दुनय् अजगु हे म्हास पिब्वयो तःगु खांकय् फै । साफूति ५० दा न्हापाया नेपः या आर्थिक, सामाजिक व सांस्कृतिक पहः खांकय् फै सा ५० दालिपा नेपः दे गथे जुइ धाय्गु अनुमान नं खांकय् फै नपां

सच्छिदा लिपाया खवप दे या पहः नं उकी दुनय् खांकय् फै ।

ड्यदा हाँ खवप देया गुगु नं लायें धःया व्यवस्था मरु । वः वयावं हे लाँ हे धःजुई । फोहर चुइकः हःगु नाखय् मचात लय ता तां म्हेती । २०५९ सालय साफू प्याहाँ वगु ई याता स्वयगु खःसा व वि.सं. २००९/१० सालया जुई नेपःया पहः जुई जकः धायफः ।

उगु इलय महेन्द्र राजमार्ग दय्के मधुंकनि । मर्सय् (तराई) वानयगु लाँया सुविधा मरुनि । विराट नगर वानयता नं भारतया लाँ जुयो वानय् मः । जनकपुर जयनगर रेलया मेगू पलिसा तक मरु । त्रिभुवन राजपथ नकतिनि जक दयकः चवंगु । भारतं नेपः या उत्तरी सीमाय् सैनिक चेक पोष्टत तयो तःगु खः । मर्स (तराई) नेपःया धेबा स्वयो भारतया कम्पनी हे अपलं छ्यलिगु अथेधाय् यें व मर्सं यक्व तापागु थाय् खः । अखय्या मनू तयसं भारतीय सामानत हे अपलं छयगु खः । उगु इलय्या नेपःया थी थी अवस्थाया खाँ साँफूखय् ब्वयो तःगुलिं न्हापाया नेपःदे गथे चवं दक सिइकेता नं श्व साफू तस्कं ज्या व ।

भारत उगुइलय बेलायत व फ्रान्स स्वयो तस्कं लिपालागु देश खः सा नेपः दे स्वयो भारत यक्व खायें हःनय् ला । साफूति नेपः देता मे मेगु देश नपां गुलिपा जक लाडः नं क्यडः तःगु दः ।

नेतात बांलासा शासक दलया नेता तय्के नं लिजां दःसा म्हवचा इलय् हे दे हछ्याय् फैगु खाँ चवमिं थथे धायोदि - “देया राजनीति भिंगु थासय लागु जूसा

सच्छि त ड्यन्हयगुगु स्वप पौ, ब.छि पौ(पाक्षिक)

अथेधाय् सत्ताय बांगु पार्टी व नेता तय्के लिजां (दुरदृष्टि) दःसा विराटनगरे चिया, राजविराजय सुथायसिया जा नयो बहनी ख्वपय् वयो वहनीया जानः वय फै । (पेज नं. ४६)

पूर्वपश्चिम महेन्द्र राजमार्ग दयकगु व त्रिभुवन राजपथ दयके धुकः व फुक्क याय् फय धुकल । जुम्ला, हुम्ला, मुगुसं मोटर यंकिगु लाँपु दयकिगु रारा व मानसरोवरय् थ्यनिगु नं साफूति न्हिथाड तःगु दः । मुगु जिल्लाया रारा ताल तक अः मोटर यंकिगु लाँपु दयके धुकल । हवाइजहाज (फयखः) या सुविधा दःसां मानसरोवर थ्यंकिगु लाँपु धःसा अःतक दयके मफूनि । ड्यदा न्हाया नेपः दे स्वयो अपलं लागाय् नेपः दे हज्याय् धुकल ।

चवसु चवयो पिथांगु अः नीन्यदा दत । उब्लेया म्हागस काथं व थौ स्वयो न्ह्यन्यदा न्हाया नेपःया अवस्था खः । अः दे डिजिटल युगय् द्रहँ वानय् धुकल । फुक्कसिया लाहातय् लाहातय् मोबाइल दय धुकल । हलिमय्या छुं कुलामय जूगु घटना पलखलं हे स्वय फैगु जुय धुकल । आइ. टी. या विकासं हलिमयता छगू गां थें चिच्या हाकः ब्यगु दः ।

ड्यदा लिपाया नेपःदे नां या चवसु खय् छम्हा इमानदार कर्मचारी व भ्रष्ट मनूया काय म्हायपनिगु दश्वी लाडः क्यंगु दः । भ्रष्टतय् काय् म्हायपुं गुलिसिनं आत्महत्या याय धुकल, घच्यापुगु जीवन हाडः च्वंगु अलय् विदेशय् बिसे वानिगु थजगु बाँमलापुं पात्र काथं पिब्वयो तःगु दः सा इमानदार मनूतयगु जीवन गौरवपूर्ण जुइगु धायो तःगु दः । उकि धायो तःगु दः देशद्रोहीतय काय् म्हायपुं यात अथेहे भ्रष्ट जुई नरकया जीवन हानी मखुसा सङ्गत व ब्वडः भिं जूसा मां ब्वा पिनिगु घच्यापुगु ज्या सियव बूढा बूढी पिन्ता याकचा त्वः त वानि । अमिपुं गुलिं खराबपुं

काय म्हायपिसं कित आत्महत्या याई, गुलिं अजगु बाँमलागु अपराधी ज्याखय् फोहरय् च्वंपुंकीत थें घच्यापुगु जीवन हानी अलय विदेशय वानकीं ल्याहाँ वैमखु । सीइबलय् व विश्वासघातीत पश्चाताप, अपराध बोध, व हूयां हुय मफैगु पापया दागः किकः कीचा सीथें ल्याचा मदयक सीड वानि । (पेज नं. ५४)

ड्यदाया ई याता नं च्वमिं नेब्वखय् ब्वथःगु सिङ्के फः । न्हांगु नीडादाखय् नेपालय उदारीकरणया लिचवः अप्वयो वानिगु, राज्यया स्वामित्वया उद्योग-धन्दात छगू छगू यायां निजीकरण यायां यंकिगु प्रकृतिं वरदान काथं व्यगु भीगु खुसीत नं छगू छगू यायां भारतीय सरकारया लाहातय् लःवानय् फः दक च्वयो तःगु दः । अःभीसं वहे काथं फयो च्वडा । अः सरकारया स्वामित्वखय् छगू हे उद्योगधन्दात मरु धःसां मपात । फुक्क धायथें ख्वखचा मूलं निजी कम्पनीता मिय धुकल । नेपःया वायुसेवा निगमनपां भारतीय एकाधिकार कम्पनीया लाहातय वानिगु क्यडः तःगु दः । अः भारतं वैगु हवाइ जहाजय् भारतं वैपुं सेनात च्वडः वैगु चलन न्ह्याकल ।

श्वलि पाया नीडादाखय् धःसा लिपा तुइजला वैगु आशाया मता च्याक तःगु दः । उगु इलयतक नेपालय अपलं विश्वविद्यालय व अस्पतालत चायके धुकि । चिनियाँत बाहेक दायें २५ लाख स्वयो अपः पर्यटकपुं नेपालय चाह्यु वै । उत्तरी लागाय फलफूल, जडिवुटी, डा, पशुधनया प्रशोधनया मूथाय जुई । लुम्बिनी, जनकपुर थजगु थाय्त धार्मिक पर्यटकत छक मवसिं मगागु गन्तब्य स्थल काथं हज्याई ।

सरकारं छें छैगु कुटिर उद्योगत हदाय तयो चाय्की । निदाया दुनय दे ख्वःसिका थें बांलाई अलय ५० दा दुनय देया नक्सा हे हिलागु थें जुई । जनताया

म्वायगु पहलय पाडः वै । श्व आशां जःगु किपा नं 'ड्यदा लिपाया नेपः दे' धायगु च्वसुखय् च्वमिं स्पष्ट याडः द्यगु दः । वयकलं निराशाया छ्यं मखु आशाया तुइजला यक्वथासय् क्यडः द्यगु दः ।

'सच्छिदा लिपाया ख्वप दे' साफू ब्वनय् धुकःभी फुक्कसिता ख्वप देता ल्हवनय-कानय् याडः पुनः निर्माण याय्ता घ्वाडः च्वंगु दः । उकिता हे लाँपु काथं कायो ख्वप नगरपालिकां ज्या याडः च्वंगु दः । २०७२ सालया तःभ्वखाचां १३० गू स्वयो अपः सम्पदात स्यंकः, थुडः ब्यसां उकिता ल्हवनय- कानय्या छगू मौका काथं कायो ज्या साडः च्वडागुदः । थी थी सम्पदात याडः अःतकखय १९० गू स्वयो अपः सम्पदाल दानय् धुकलसा हिंङागु, स्वयो अपः सम्पदात ल्हवडः च्वंगु दः । शिक्षा, स्वास्थ्य उपचार, सुचुकुचु, विकासनिर्माण, लाहातय् ज्या दैगु तालिमत बियो ख्वप देता ज्ञान विज्ञानया मु थाय्, पर्यटकपुं छक मवसें मगागु गन्तव्यस्थल, दयकेगु ज्याता तः लाकय्ता जिपुं मदक्क ज्या साडः च्वडा । पुलांगु पहःलं छँ दानिपिन्ता अनुदान, डकःमि, सिँकःमिपिन्ता तालिम बियो छम्हा छम्हा ल्यासे ल्याम्होपिन्ता सीपं जाय्क बियगु कुतः जुयो च्वंगु दः ।

साफू ब्वनय धुक 'सच्छिदा लिपाया ख्वप दे' जक मखु नेपः देशय् जुयफःगु बांलागु सम्भावनाया अपलं पक्षनं साफूति क्यडः तःगु दः । उकिं नायो भाजु रोहित जु याता ख्वप देया जक मखु देया स्वप्नद्रष्टा धःसां पाइ मखु ।

(नेपाल मजदुर किसान पार्टीया केन्द्रीय दुजः नपां ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं वैशाख १३ गते सम्पदा दिवसया लसताय ग्वसः ग्वगु 'भक्तपुरको सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षणमा सय वर्ष पछिको भक्तपुर' विषयसं जूगु न्वचु ज्या इवःसं बियो द्यगु न्वचुया भाय हिला-सं)

सरकारया 'नीति व कार्यक्रम' स्वास्थ्य लागाय् फ्वाकागु आश्वासन

विवेक

राजनैतिक पार्टीत निर्वाचन घोषणापत्र छ्यलय्ता सरकारय् वानि । निर्वाचन घोषणापत्र काथं ज्या याय् मफूसा सरकारय् वांगुया छुं नं अर्थ दै मखु । प्रजातन्त्रय् चुनावया इलय निर्वाचन घोषणापत्रया लिधंसाय भोट प्वनि । अलय जनतां निर्वाचन घोषणापत्र स्वयो भोट बिइ धाय्गु फुक्क, थाय्या मान्यता खः । उकीं निर्वाचनता घोषणापत्रया ल्वापु जक नं धाई ।

अःन जनतां राजनैतिक दलतय्गु निर्वाचन घोषणा पत्र हे बांलाक ब्वनि न त राजनैतिक दलत सरकारय् वानय् वं राजनैतिक घोषणापत्र हे पुइकः स्वई घोषणापत्र खःला खः धाय्थें औपचारिक दस्तावेज जक जूगु दः । चुनाव धात्थें धाय्गु खःसा घोषणापत्रया मखु 'नोट' याधिंधिं बल्ला जुयो बिई । उकिं घोषणापत्रया औचित्य भन भन म्हवचा जुयो वांगू दः ।

माओवादीया नायो प्रचण्डया न्ह्यलुवाया सरकार लिकायो एमालेया न्ह्यलुवाय सरकार निःस्वांगु नं हिला दय धुकल । एमालेया नायो खड्ग प्रसाद ओली न्ह्यलुवाया सरकारया नीति व कार्यक्रम श्वहे वैशाख १९ गते पिब्वल । राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल पाखं नेगू सदनया मंकः बैठकय् पिब्वगु नीति व कार्यक्रम आश्वासनया प्वःजक खानय दत । थाना स्वास्थ्यया खाँजक न्हिथानय ताडा ।

प्रजातान्त्रिक मूल्य व मान्यताया अखः दयकगु 'बल्लागु सरकार पाखं' पिब्वगु नीति व कार्यक्रमया बूँदा नं ८६ निसें ९६ तक मुक्कं हिँछगु बूँदाय् स्वास्थ्यसम्बन्धी खाँत न्हिथाडः तःगु दः । स्वास्थ्य सेवाया

गुणस्तर नियमनया लागिं राष्ट्रिय गुणस्तर प्रत्यायन प्राधिकरण ऐन दय्केगु, जनरल नर्सिङ्ग ज्या इवः न्ह्याकय्गु, बीमा बोर्ड हकनं लिफ्यडः दय्केगु, बीमा बोर्डय् स्रोत मगाता धाय् म्वाय्केता सामाजिक सुरक्षण कोष व कर्मचारी सञ्चय कोष पाखं फुक्क स्वास्थ्य उपचार सेवा बाँलागु लिचवः लाकय्गु थजगु विषयत दुतिडः तःगु दः ।

स्वास्थ्य उपचार सरकारं मयासें मगागु ज्या मध्ये छगू खः । नेपः या संविधानं सकल नागरिकपिन्ता आधारभूत स्वास्थ्य उपचार धेबा म्वायकः याय्गु पक्का याडः तःगु दः । व्यवहारय् स्वयगु खः सा दुर्गम व पहाडय् च्वंपुं जनतात अःनं सामान्य उपचारतक काय मखाडः सीडः च्वंगु दः । नीति व कार्यक्रमय् गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा बियता सङ्घ, प्रदेश व स्थानीय तहया दश्वी मंकः ज्या याय्गु न्हिथाडः तःगु दः । श्व पुलंगु हे ल्हययो कःगु खाँ जक खः । प्रदेश व स्थानीय तहता संघया कचा काथं व्यवहार याडः च्वंतलय् अःपुक मंकः ज्या जुय फै मखु ।

नीति व कार्यक्रमसं स्वास्थ्य गुणस्तर प्रत्यायन प्राधिकरण ऐन दय्केगु खाँ न्हि थाडः तःगु दः । अः काठमाण्डौ उपत्यका विकास प्राधिकरण, नेपाल विद्युत प्राधिकरण थें मेगू छगू प्राधिकरण तानय्गु जक ज्वी । स्वास्थ्य लागा छतिं नं हज्याय् मफूसां सरकारी पार्टीया कार्यकर्तात व्यवस्थापन याय्गु छगू बांलागु थाय् दय्केगु जुई । राजनीतिक भागवण्डाख्य नियुक्ति जूपिसं भन देशता गालय् थुनि धाय्गु दसु उपत्यका विकास प्राधिकरण व विद्युत प्राधिकरण स्वयवं कु गा । उपत्यका विकास प्राधिकरण ऋण कायगु व तलब

भत्ता पचय याय्गु बाहेक मेगु छुं ज्या मरूसा विद्युत प्राधिकरण ५ खर्व २६ अर्व ह्यागु खाँ अःतिनी जुसा कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्र देव शाक्य पत्रकार सम्मेलन याडः पिब्वता ।

सरकारी नर्सिङ कलेजतय्ता यक्व यक्व कोटा स्वीकृत याडः कक्षा चाय्के ब्यूगु जूसा मःक्व जनशक्ति ब्वलानिगु खः जनरल नर्सिङ न्ह्याकय्गु ज्याख्य उकिं ग्वाहाली याइगु खः । सरकारं तःतः हांगु अस्पतालय् म्हवचा जक सीटय् ब्वनामिपुं भर्ना याय्गु स्वीकृति बियो निजी कलेजय् ब्वनामिपुं छ्वय्गु ज्या याडः च्वंगु दः । अज ४० म्हा नर्सिङ ब्वनामिपुं ब्वकय्ता १०० गू शय्याया थःगु हे अस्पताल दयमःगु अव्यवहारिक निर्णयं तःगु हे नर्सिङ कलेजत तिय माला । ट्वलट्र ब्वनामिपुं नेपाल व भारतया सीमावर्ती लागाया कलेजय् नर्सिङ ब्वे वाना । गुकिं नेपःया अबौ तका दां विदेशय् बः वान । नपां नेपः मि ब्वनामिपिसं अपलं दुःखः सिल । थजगु थौया काथंमछिगु इलय् नं जनरल नर्सिङ सेवा वियगु खाँ क्वचाया क्वा सलं हे सिय दै धाय्थें खः । ख्वप नगरपालिकां थःगु हे स्रोत व साधनया भरय् छुं छुं नर्सिङ सेवा न्ह्याकः वयो च्वंगु दः ।

बां बां लागु व न्यनय् हाँयपुगु खाँ गवलं छाया पियबंहे नीति व कार्यक्रम बांलाइगु मखु । धात्थेंगु खाँ जनताया स्वास्थ्य उपचार बांलाय् माल । सरकारया ज्या पहः स्वय बलय् अथे याय् फै ख्वः मव । अः देशां देखिया प्यसगू स्वयो अपः अस्पतालय् स्वास्थ्य बीमाया ज्या इवः छ्यल च्वंगु दः । सर्वसाधारण जनतां नं भाति-भातिजक धेबा पुलःनं तःगु उपचारत याय

दैगु स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमता बांलागु व भिंकः कायो च्वंगु खः । अलय सरकारं बांलाक बिचः याय् मफूगुलिं स्वास्थ्य बीमाया ज्या इवः अथें अथें हे तुसुडः वानिगु धात्थें हे जुल धःसां पाइमखु ।

देशां देछिया अस्पतालता गुला हॉ निसैंया बीमापाखं बियमःगु धेबा ब्यूगु मरुनि । स्वास्थ्य बीमा बोर्ड धःकाथं अःतक खय् धेबा बिय बाकी दःगु १७ अर्बतका स्वयो अपः दय धुंकल । अलय बीमा बोर्डकय् मुक्कं १ अर्ब तका जक दां खाता । लय् थ्यं मथ्यं नेगू अर्बतका धेबा माला दःकः वैगुलि व धेबापुलय फैगु हे क्षमता मरुगु खाँ अःयाय्म्हा कार्यकारी निर्देशक रघुराज काफ्लें धायो च्वंगु दः । खयां स्वास्थ्य मन्त्री प्रदीप पौडेलं नं बीमा बोर्डय् धेबा हे मरुगु अलय जिमिसं तिय जक क्वः मछ्यूसां धेबा बिय मफूसेली अथेहे तिडः वानि' दक गैर जिम्मेवारी खाँ हछ्याता । वनलिपा अपलं अस्पतालं न्हूतं मधःसिं ज्यां बीमाया ज्याइवः तिडः मबियो हःगु खः ।

स्वास्थ्य उपचार सेवा राज्यया न्हापांगु दायित्वखय् लाइगुलिं सरकारं निजी अस्पताल, नर्सिङ होम थजगु निजी स्वास्थ्य संस्थात चाय्केगु अनुमति ब्यूसेलिं स्वास्थ्य लागा बुलुहूँ व्यापारीकरण जुजुं वान । धेबा कमय् याय्ता हे व्यापारीतय्सं अस्पताल चाय्कः हल । अजगु अस्पतालता सरकारं बीमाया सुविधा ब्यूसेलिं अनियमितताया खाँ ज्या वैगु हे जुल । धात्थें सरकारी अस्पतालजक बीमाया सेवा सुविधा ब्यूगु जूसा अः याय् क्वति धेबा बियगुली समस्या मवैगु जुई । नीति व कार्यक्रमय सरकारी अस्पताल बाहेक मेगु अस्पतालज बीमा सेवा बन्द याय्गु खाँ वगु जूसा उकिं जनताता भिं याइगु खः ।

स्वास्थ्य उपचार तस्सिक थिकय जुगुलिं हे नेपः मि पिसं दायें डागूलाख ल्याखं गरिबीया ध्वलं क्यहूँ वैगु ल्या पिब्वयो च्वना । खनं भारतया राजिव गान्धी

क्यान्सर अस्पतालज जक दाच्छिया ५ अर्बतका दां नेपः मि पिसं खर्च याइगु तस्कं ग्यापुसे च्वंगु खाँ प्याहाँ वयो च्वंगु दः । अः धेबाया लागिं लास व विरामी तय्गु नपां व्यापार याइगु जुयो वल । उपचारया लागि बिदेशय यंकिपु बिरामीत एयरपोर्ट निसैं हे (फौबञ्ज) बिचौलिया तय्गु लाहालय लाडः अमिसं हे फुक्क खाँ ज्या मिलय याइगु अलय लाखाँ खर्च जुय धुंकः न विरामीया ल्वय हे लानी न छैं बूँ हे ल्यं दैगुन अवस्था थ्यंकः त्वःतः बिई । थुकाथं नेपः मिपुं उपचारया नामय् विदेशय नं लुटय याक च्वनय् मःगु दः ।

नेपः या राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, मन्त्री, सांसदपुं नपां च्वय च्वयया उच्च पदस्थ पदाधिकारी पिसं नं सरकारी अस्पतालज हे उपचार याकय मःगु नीति दयके मः । वीर अस्पताल, शिक्षण अस्पताल, पाटन अस्पताल, क्यान्सर व अड्ग प्रत्यारोपण केन्द्र थजगु सुविधां जःगु अस्पतालय उपचार याय्गु याः सा भीगु अस्पतालता जनतां विश्वास याई । नेतात चिच्या चिच्याहांगु उपचार याय्ता नपां बैकक्, हडकड, अमेरिका, जापान थजगु विदेशया थिकय थिकय्गु अस्पतालज वानिगुलिं दायें अरबौतका विशिष्ट पदाधिकारीतय्गु उपचार खर्चया नामय पिनय् वाडः च्वंगु दः । उकिता पानय्ता नं देया फुक्क सरकारी अस्पतालता मःकाथंया जनशक्ति, स्वास्थ्य उपकरण व वासत तयो बियगु विषय नीति व कार्यक्रमय वयमःगु खः । स्वास्थ्य लागाता सेवा स्वयो नं व्यापारीकरण यागुलिं निजी मेडिकल कलेज तय्सं थिकय् याडः धेबाकायो ब्वनय् फःपुं स्वयो धेबा दःपिनि सन्तानत ब्वंक डाक्टर धायो ब्वलांकः च्वंगु दः । डाक्टर जुय धुंकः मःकाथंया सेवा सुविधा मरुसेलिं विदेशय वानिगु ग्याचिक् खानय् दयो वगु दः । भीगु मेडिकल कलेजत नेपः मि पिनिगु सेवाता मःपुं स्वयो

विदेशीया सेवाया लागिं थें खानय् दत । नीति व कार्यक्रमय चिकित्सकत विदेशय मछ्वयगु छुं नं कार्यक्रम खानय् मरु ।

गुलिं पालिकातय्सं अःथी थी ल्वयया स्किनिङ याडः च्वंगु दः । थ्व बांलागु खाँ खः अथेनं सरकारं मःकाथंया जनशक्ति बियगु योजनानपां वगु खःला वा बयबय याय्गु खाँ जक खः ला । स्थानीय पालिकातय्ता मः काथंया बजेट व जनशक्ति बिय फःसा व ज्या तःलाकय् फैगु खानय् दः । थुकिता लागिं सङ्घ, प्रदेश व स्थानीय तहया दशवी मंकः ज्या याय् मः ।

सरकारं नेपालय उपचार याय् फःतलय् विदेशय उपचार याकय मछ्वयगु नीति नं मदयकसिं मगा । अः कतया खाय् तितिन्हूयो अपलं विरामीत विदेशय उपचार यो वानि । उकिं अपलं धेबा विदेशे खर्च याई । अःथुकिता मपांसे मगा ।

एमालेया निर्वाचन घोषणापत्रय 'छम्हा छम्हा नागरिकया स्वास्थ्य उपचारय फुक्कसिनं पुलयफैगु काथं अस्पताल वा स्वास्थ्यचौकीया व्यवस्था याय्गु' धायो तःसां न्हापा छन्हूतुं सच्छिगू मयाकः अस्पतालत निः स्वांगु अःछु गथे जुयो च्वना धाय्गु तक सिय मरु ।

स्वास्थ्यया लागा तस्कं संवेदनशील लागा खः । थुकीं सरकारं विशेष ध्यान तय्मः । वैगु आ.व. २०८२/८३ या बजेटय स्वास्थ्यया लागिं मःकाथंया बजेट तय्माल गुकिं अस्पतालं जनताया मति काथं अःपूकः दांक उपचार काय फै ।

अःयाय्म्हा स्वास्थ्य मन्त्री प्रदीप पौडेलं स्वास्थ्य बीमाया सीमा डागू लाख थ्यंकय्गू महत्वाकाङ्छी म्हागस क्यडः अः "अः छुं हे याय्मफूत धायो ख्यालया ख्यालिस्व थें जुय धुंकल । फुक्क काथं धायगु खःसा स्वास्थ्यया लागाय् स्वयगु खःसा सरकारया नीति व कार्यक्रम फवाकागु आश्वासनया प्वः जक खः धःसां पाइमखु ।

वैशाख महिनासं छपुलु

आशा कुमार चिकंबज्जार

संसारय् दकलय तहांम्हा सु ? दक सुनं न्यंसा थःमां जक लिसः बिई । यक्षं युथिष्ठिरकय् न्यंगु न्ह्यसः मध्ये छगू खः पृथ्वी स्वया इयातुम्हा सु खः ? धः बलय् लिसः बिल, थःता जन्म व्यूम्हा मां दकः मां म्वाम्हा द्यो भपिई । आस्तिक थजु या नास्तिक मांयाता गुम्हासिं द्यो भःपिइसा गुम्हासिं संसारया अमूल्य वस्तु । धेबा दःसा न्ह्यागु नं न्याय दै तर मां न्याय दैमखु धाई । गुलातक प्वाथय् तयो मां नं प्रशव बेदना फयो थुगु धर्ती मिखा कांकः बिइम्हा मां या पालन पोषण, संसारया छुं नं अमूल्य वस्तु नपां लाडः स्वय फै मखु । उकिं मां अनुपम खः । गुकिया तुलना थव धर्ती नपां याय्गुयाई । छाय् धःसा मांया माया नवरस स्वयो तयो मातृवात्सल्य रस काथं नं ल्यइपुं विद्वानपुं नं मरुगु मखु ।

आस्तिक तय्सं धाई-द्यो फुक्क थासय वय् फै मखु । उकिं मां याता द्यो याडः छ्वयो हःगु खः । उकीं मां म्वाम्हा द्योखः । अलय मांया दुरु अमृत काथं कायो मचाया पालन पोषण याडः थव धर्ती छम्हा सक्षम मनू दय्कः बिई । उकिं वैशाख महिनाय् मातृ औंसी खुनुं मांया छ्वः स्वैगु दिन काथं हछ्याडः तःगु जुयमः । थुगु दिनसं मां दःपिनिगु छ्वालय् न्हिलासु दानी । मनय् मां प्रतिया श्रद्धाया स्वां हवई । अलय मां या इच्छा काथं फः थें फःम्हासिं नसा ज्वलं ज्वडः मां या छ्वः स्वः वानि । थुगु इलय भिं जुयम धायो धौ स्वंगं तिकय्ता धौ व भिं उसायें, ता आयुया कामना याडः छयें धःसा मदयक मगागु काथं ज्वडः वानि । अलय गुम्हासिं नं परासी चाकुमारी, सिसाफल अनेक नैबेद्य नं ज्वडः वानि । मांया श्रद्धा मां नपां दुःख सुखया खाँ कपाय फयं थें फयनि । सुखया इतः वाई । नुगःया कुनय् लुमुगु छुसीतयो मिच्याकी मिखालय अतितया खाँ कुसाकृति कुली, वर्तमानया धुपायें तुली, भविष्यया चिलाख च्याकी । मनय् संतोषया स्वं हवयकी । अलय गुम्हासिया मां मदय धुंकी अमिसं म्वःल्यूयो मांया नामय् ब्रम्हूथाय् वाडः, निस्ल बियो । मांया लुमन्ति छ्वबी हाय्की । मांया किपा नुगलं किपालु स्वयथें स्वयो मिखालं वर्षा सुकुप्बल्हं पाखा हःथें हाय्की । वहे दुःखया खाँ कुति प्वाकलय् वा सुथें सुडः जाकी याय्ता कुतिसलं वाडः च्वंगु थें दुःख फयो च्वनि । अथेहे मांया लुमन्ति दुःख कुलः च्वम्हा छम्हा मनू मातातिथय् कुण्डलय् छ्वः सिलय्ता बांगु इलय् आना हे थः मां वयो सान्त्वना बियो च्वंगुलिं दायें

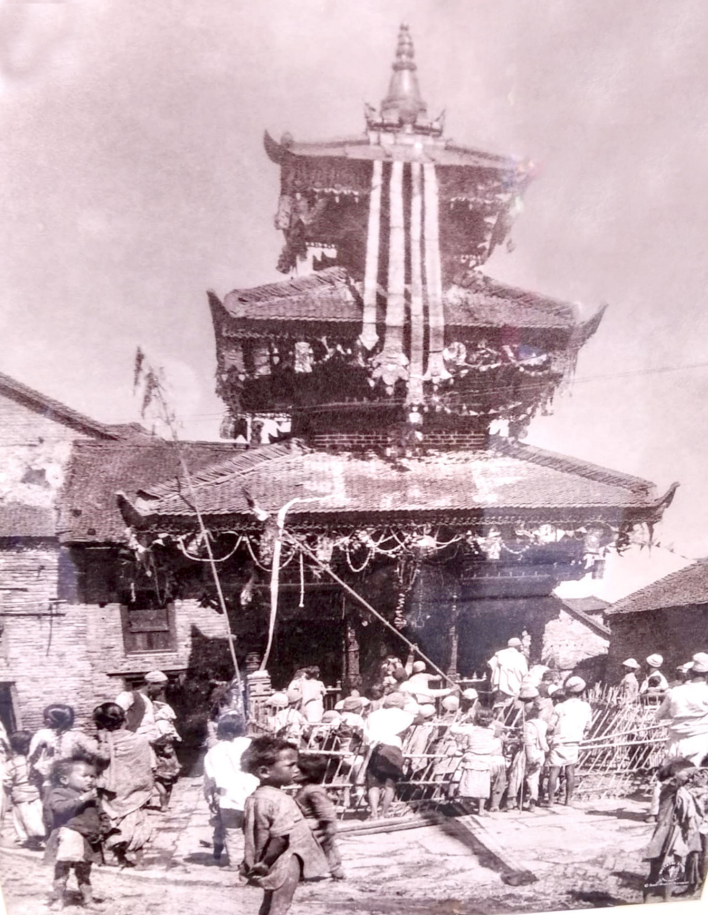
दायें पतिकं आना वाडः मां मरुपुं छ्वः स्वः वानिगु नं चलन अः तक नं दः नि ।

नुगः पाम्हुइका, मिखालय जाय्का
छ्वया च्वनाजि योमा छंत लुमंका
गन वना घाः वने जि यो मा धकाः
सुनं लिस, बिई हजुर पुता धकाः
सर्गतय् थस्वया प्याचागु मिखालं
मखुसां माला च्वनय् मचां मां माथें
मखु नं धाय मफूत स्यागु नुगलं
छी अन स्वर्गतय छै मखु धकाः
छीं न्हयया नका दुरु त्वंकु तलय
स्वार्थी जुया लुकु लुकु नै च्वना जि
थौं जिं नकय् त्यो बलय यो माँ
छी जिनापं मरू, तापाक्क गन भाल छी ।
लाय लाय बु सतुसां हजुर मधाछिं
न्हयाथाय् जूसां भिजुइमा छि योमा ॥
गुल्लें मभिका म्हुंगुतक स्वयं थम्बा
द्यो जुया म्वाना च्वनय् मा छि योमा

अथेहे वैशाख महिनाय् वैगु दीगु पुजा नं छगू नेवः समाजय् वैगु न्हिथानय वहगु छगू ज्या इवः खः । गना थःम्हा कुलदेवता गनाख, आना दीगु छयलय् वाड, थमनं फः काथं पूजा वाडः दाच्छितक छूं मभिं स्वयं थम्ब, म्वःगु खान्यनय थम्बः धायो पूजा यो वानिगु जक मखु फुक्क दाजु किजा, फुकिबाका मुडः थवं थवय थाकालिता च्वय तयो दुगुस्यासा स्यूबियो स्यूका भवय नयो थः छगू हे जहान परिवारया खः धायगु स्वापु दःगु क्यनिगु सम्बन्धया भवयं धाय् फः । अथेहे स्यू गुथायं च्यागः गुथायं गुगः छसिकाथं मिखा नपांया जःपा डः खः, मिखा नपांया देपा डः ख, जःपा न्हयपः, देपा न्हयपः, थुनाचा, मेचः जःपा वाक (भाज्यारी नं धाई) देपा वाकः तयो मिजंतय्ता हे लःल्हाडः बिई । अलय छुपें धःसा गनां नकीं ता, गनां छसिकाथं मिजंतय्ता हे नकय्गु याई सा अः मिसा तय्सं नं नय्गु याडः हःगु दः ।

देकय् मचा बुलकीं न्हूं दुजः काथं पुजातयो यंकः थ्याकय् मःगु चलनं दीगु द्यो दकलय तःम्हांम्हा द्योकाथं नं काय्गु या । गुम्हासियां नेदा दयानिं अलय न्हूम्हा भौ हलकिं नं दुपा तयो

सच्छि व ड्यन्हयगुगु स्वप पौ, ब.च्छि पौ(पाक्षिक)

थ्याकिगु चलन दः । अलय इहिं गाम्हा म्हाया मचाता धःसा सलाँपाचा ज्वंकः, इही याबलया समाज्वलं नपां वस तिइकःदुगुद्योकय् यंकः हायँचा ज्वंकः हायँ स्याडः हायँया कफ तयो चवय तयो चवँ नकीगु चलन दः । वनलिपा म्हाया मचाता दीगु द्योकय् ब्वडः मयंकिगु चलन दःसां अः बुलुहुँ मिसा तय्ता नं दीगु छ्यलय् यंकिगु याडः हल ।

श्वहे महिनाय् बुद्ध जयन्ति नं छगू बिस्कं पहः या पर्व काथं काय्फः । नेपःया विभूति, शान्तिया अग्रदुत, एशियाया ज्योति थी थी नां या उपमा ब्यूसां बुद्ध दर्शनया ज्ञाता भगवान बुद्ध जन्म जुगु, निर्वाण जूगु नपां बुद्धत्व प्राप्त यागु दिन बैशाख पूर्णिमा खुन्हुता तस्कं पवित्र व लुमांकय् बहगु दिन काथं नेपःमिपिसं जक मखुंसे हलिमयया अपलं देशय् नं बुद्धया लुमन्ति थी थी ज्याइवः यासे बुद्ध दर्शनया ब्याख्या याई । 'धर्म ग्रन्थय चवयो तला धाय्वं, तः तः हांपुं मन्तय्स् धाला धाय्वं मिखा तिसिडः समर्थन याय मते व खः मखु छक थःगु मनं थुइकी । अलय् तिति थमनं छ्य ।' धाय्गु बुद्ध वाणी थौं कन्हेया आशवासनया प्वः क्यनिपुं शासक वर्गया खाँ नपां ज्वला । गुगु फय खाँ पत्या

जुयो भोत बियो, त्याकः थौं देश व जनतां दुःख सिय मःगु खाँ बुद्ध दर्शन पाखं नं थुइके मःगु थें च्वं ।

सिद्धार्थ गौतम नामं जुजु शुद्धोधनया काय जुयो कपिलबस्तुसं जन्म जूम्हा बुद्धं दरबार त्वःतः ज्ञान मः वांगु त्यागया अनुशरण नपां बुद्धवाणीया अध्ययन अनुसन्धान थौं नं उलिहे सान्दर्भिक तायकः च्वडा ।

मनू जुयो जन्म जुयवं ल्याम्हो जुयो ल्यासे जुयो सुन्दरता जःगु शरीर बुद्धजुयो छन्हू सीडः वानय् मःगु खाँ थुइकः ज्ञानया मता च्याकः अमर जुय मःगु खाँ नपां सर्वसाधारण जनताया भिं ज्याखय् चिन्तन-मनन याडः जीवन पाय्मःगु वयकया बिचः न्ह्याबलें चव जायो च्वंगु दः ।

अथेहे खवपय् चासुख्यः त्वःया चण्डेश्वरीया जात्रा नं छगु बिस्कं पहःया नखा धाय् छिं । बुद्धजयन्ती खुन्हू हे लाइगु थुगु जात्रा सं खवपया टिबुकछें, चासुखेलय् चण्डेश्वरी अजिमाया जात्रायाडः पशु पन्थीत बली बियो भवँ डाय्किगु चलन दः ।

चासपुन्हीया हतु खुन्हू बहनी चण्डेश्वरी अजिमा द्यो क्वहँ विज्याकः तिं प्वा जात्रा याई । थुब्ले द्यो खतय् मतःसिं नेम्हासिं पाछायो हः नय् धिमाय, बाँसुरी बाजा नपां तिंप्वा च्याक क्वाछें व गलसी वानय्गु लायँ तक यंकः आना नं चासुख्यया दोकाय् च्याकः तःगु मि पांकः

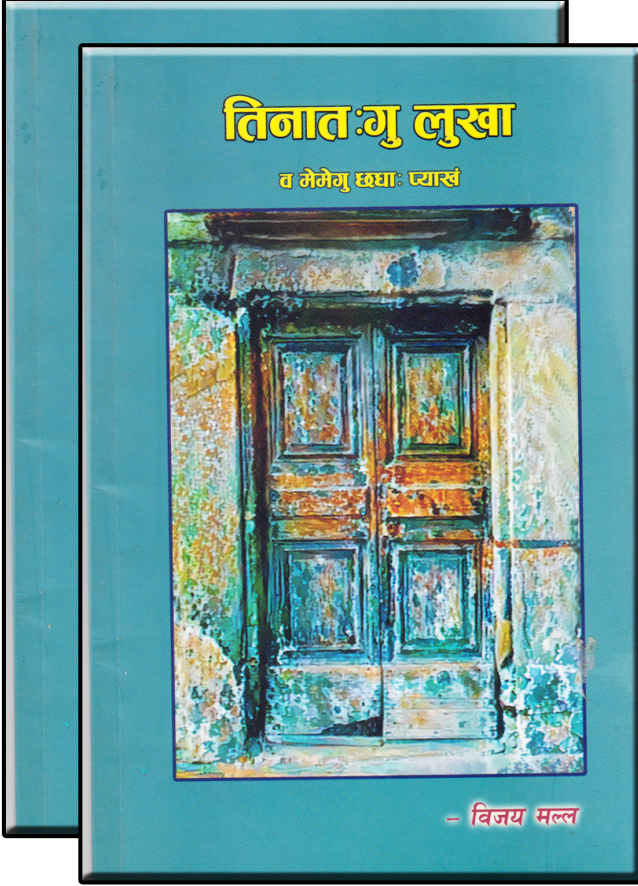
उखुनुंया तिंप्वा जात्रा क्वचाय्की ।

सातिखुनुं द्यो नेता जःगु कलात्मक, शिखर शैलीया खतय् तयो खः कुबियो जात्रा याई । न्हापा चच्छि व सातिखुन्हू सुथायतक जात्रा याडः द्यो थाहाँ बिज्याकः जात्रा व भवय क्वचायकी । हिं न्यदाया छकः साँचा चाहिइकिगु लाँपुइ चाहिइकिम्हा थुम्हा चण्डेश्वरी अजिमा दायँ दायँ पतिकं चासुख्यलं लाय्कुली, लालाछें, दतात्रय, च्वास्वमाय, इखु मलाय, कुथुपाली, गलसी, याता व क्वाछें तक यंकः जात्रा क्वचाय्की ।

बिस्कां न्ह्याइगु बैशाख महिनाया जात्रा नपां द्यो स्वगं ब्यू ब्यू अनके नखा नपां थाय् थासय् बाराही, इन्द्रायणी, महाकाली महालक्ष्मी, ब्रम्हायणी-महेश्वरी, छुमगणेद्यो नपां अनेक द्योया जात्रा नपां वसन्त ऋतुता नं बिदा बिई । धात्थेंगु नखा-चखा व संस्कार संस्कृतिया तःमिगु स्वनिगः दुनयया सांस्कृतिक नगरी खवप दे दुनयया बैशाखया नखाया नां जक न्हि थाडागु थै चवयागु जुल । अध्ययन अनुसन्धाया लागि थुगु विषय नं उपयुक्त जुइ धाय्गु भः पियो लुखा जक चाय्कागु जुल । ल्यं दःगु छिकपिन्ता भाला बिया ।

लँककपंरण्याः

विजय मल्ल

प्याखंम्वःत :

मिसा १, मिजं १, मिजं २, मिसा २, मिजं ३

(थाय् गन खः बांलाक सी मदु । दबूया ल्यूने सिमा छमा जक दु तर व सिमाया हा चव्यपाखे व हः क्वयपाखे खनेदु ।)

धकिं चालेवं दबू अस्पष्ट व खिउँसे चवं, तर लिपा बुलुहं बुलुहं स्पष्ट जुयावइ ।

दबुलिइ भवसुना चवंम्ह छग्वारा थें जक खने दयाचवंगु वस्तु बुलुहं दनावइ, व स्वस्वं मिसा थें खने दयावइ । वास्तव्य व मिसा हे जुयाचवनी ।

बांलाक निभाः त्वयावःलिसे वं सिनातःगु पर्सिं, वया ख्वाःपाः फुक्क बांलाक तिफ्याये फयावइ । छम्ह मिजं हथाय् पथासं दुहां वइ ।)

मिजं १ : (मिसा खनेवं थारा न्हुइ, लिपा वया न्हयःने वनाः)

छ धात्थें म्वाःम्ह खः ला ?

मिसा : जि धात्थें म्वाःम्ह खः ला !

मिज : जि नं गज्याःम्ह ग्वाज्यः जुइ ! छंगु म्वानाचवंगु म्ह स्वयाः नं, छंगु खँ न्यनाः नं छ म्वा. म्ह खः ला धकाः न्यनीम्ह जि मूर्ख मखु ला ? जि मूर्ख हे खः, जिगु मूर्खताया खँ जक न्यंसा छ गजब जुयाचवनी का ! न्हाचः छ भ्वाथःग्वारा थें भवसुना चवंगु खनाबलय् जि ला छ सीम्ह धकाः ग्यानाः बिस्सुं का वनागु । सीम्ह खनाः छाय् ग्यायेमाःगु दु, मखु ला ? सीम्हस्यां जितः छु यायेफइ ! न थी फइ, न पाले फइ, न ख्यायेफइ ! न ब्वः बीफइ, न छं हे यायेफइ ! बरु म्वाःपिं मनूत खनाः ग्यायेमाः का, मखु ला ? उमिसं बेइमानी यायेफु, अज स्याये तकं फु । का छं हे धा, जि ग्वाज्यः मखु ला ?! तसकं मूर्खम्ह ह्वाज्यः मखु ला जि ?! सीम्ह खनाः ला ग्याइम्ह का !

मिसा : जिं छन्त स्यानागु खः ।

मिजं : छं जितः स्यानागु ! (न्हिलाः) म्हगसय् ला मम्हं ला छं ? मिसा : म्हगस ! छु जि म्हगसय् म्हन ला ? जिगु जीवन हे फुक्कं म्हगसय् म्हंगु जक खः ला ?

मिजं : खः, छं म्हगसय् म्हन जुइमाः । मखुसा जितः सुनां स्यायेफइ ! जितः आः सुनां स्यायेफत ? धा, सुनां स्याये फत जितः ?!

मिसा : दानव मखु ला छ ?

मिजं : जि दानव ! दानव जि !

मिसा : (मिजंयात बांलाक स्वयाः) छ दानव जक मखु दानवतय् नायः खः । छंगु ख्वाः पालं जिं छन्त म्हसीके धुन । छं जितः ह्ययेके फइ मखु । खः, जिं छन्त हे स्यानागु खः । ओहो ! छन्त स्याये मास्ति मवः जि । तर तर जिं छन्त मस्यासे हे मगात, जिं छन्त स्याये हे मालावन । गुलि विवश जि, गुलि विवश ! मिसा जुयाः जन्म कायेधुँसेलि (खवइ ।)

मिजं : मखु जिं छंगु छुं हे खँ थुइके मफुत । छाय् खवयागु छ ?

मिसा : छन्त स्याये मास्ति मवःसां जिं छन्त स्यायेमाल ।

मिजं : स्याये मास्ति मवःसां स्यायेमाल ! गजबगु खँ ल्हानाचवन छं ! कल्पना यानाचवनागु ला मखु ला छं ! स्व, जि म्वानाचवनागु दु । जि न्हिलाचवनागु दु, न्यासि वनाचवनागु दु, सनाचवनागु दु । का स्व, जिं म्हिचां पिकयाः श्वयात कउँ कउँ न्हययेत्यना । का स्व, जिं लैं न्हययेधुन । (लैं

नयाचवनी ।)

मिसा : श्व सुयागु षड्यन्त्र ? सुयागु योजना श्व ? सुनानं जितः
मखंक ल्हातिइ तयाः म्हितकाचवंगु दु । जिं छन्त छाया
स्यात, वं जितः हे ल्ययाः थुज्वःगु ज्या छाया याकल ?

मिजं : का म्वाल, म्वाःल । छं धा.गु खँ छकः पत्याः हे याये
का । का धा सा, छं जितः गय् यानाः स्याना ? !

मिसा : गय् यानाः स्याना धयागु ला ? थय् यानाः (ल्हाः भाय
यायां) चुपिं स्यानागु का । उबलय् अन जिमि मां व
चिरिमापिसं जितः ज्वनेत स्वयाचवन ।

मिजं : अन छिमि चिरिमपिं फुक्कं छाया वयाचवंगु ले ? (लै
नयाचवनी ।)

मिसा : इपिं छाया वयाचवंगु धया ला ? छ दानवया नायः मखु ला
? गय् मथुल ले छं अय्सा !

मिजं : खइ, उगु जन्मय् जि दानवया नायः हे खइ । अय्सां धा
रे, जिं अबलय् छु छु यात ले ? अवश्य नं जिं भिंगु ज्या
ला छुं हे यात खइ मखु जुइ ! शायद जिं मनूतय् तसकं
दुःख-कष्ट बियाः सर्वनाश यात जुइमाः, इमिगु छँ-बुँ
फुक्क लाकाकाल जुइमाः बाबांलाःपिं मिसातय् अपहरण
यानाः लाःलाः थें बलात्कार यात जुइमाः ! गां, शहर
फुक्क फुक्क छ्वयेकाः, हाहाकार यात जुइ, अज्ज इन्द्रासन
हे लुटय् यानाः.....

मिसा : अथे धकाः स्यूसा अज्याःमहसित जिं छाया ययेकल जुइ !
वं जितः.....

मिजं : अज्याःमहसित हे छं ययेकागु ला ?

मिसा : खः खः, जिं वयात हे ययेका । जिं वयात माया याना,
मतिना याना । जिं वयात थःगु नुगः हे बिया । तर
मापिसं व दानवया नायः धकाः जितः सिक्क ब्वः
बिल । देशयात सर्वनाश याइम्ह दानवलिसे पय्न् वनेगु
ला धकाः हक्के जिक्व हक्कल ।

मिजं : अले ?!

मिसा : अले धयादिल- देशया रक्षाया निंतिं छं हे वयात स्यायेमाः ।
जिं स्याये मखु धकाः गुलि बिन्ती बिन्ती याना । गुलि
हाला, गुलि खवया, तर मापिसं जिगु खँ न्यँ हे मन्यं ।

मिजं : अले ? छक्कल हे छं

मिसा : (थःगु हे सुरय्) जिगु ल्हातिइ चुपि बियाः मामं धयादिल-
व थन वइबलय् माया याना थें यानाः वयात छं हे
स्यायेमाः । स्याये मफुत धाःसा वं भीत स्यानाः श्व
देशय् च्वपिं मनूत दक्कसित न्हंका छ्वयाबी । उकिं छं
वयात स्याये हे माः । श्व पाप खःसा श्व पापयात छं

क्वबुइ हे माः ।

मिजं : उकिं छं स्याये हे माल ?!

मिसा : मखु, न्हापां जि धया- वयात स्यायेमाः सा जिं वलिसे
गुबलें ब्याहा हे याये मखु, मसीतलें बुरिकन्या हे जुयाः
चवनाबी ।

मिजं : अय् धयां नं मापिं मानय् मज्जु ला ?

मिसा : अहँ, मानय् मज्जु । अले छ वःबलय् ला जिं छं हे मचाः ।
छु जू, गुगु जू, जिं छं हे मस्यू । लिपा खनाबलय्
धकाः.....छ ला बँय् वाथावाथा कनाचवन । “छं जितः
बेइमानी यात” धकाः हालाचवन । जिगु ल्हातिइ च्वंगु
चुपिं हि हायाचवन । जि खवया, हाला, उई थें उखेंथुखें
जुया ।

मिजं : व दानव अले सित का मखु ला ? !

मिसा : खः, जिगु हे न्हयःने व वाथावाथा कनाः सित ।

(उई थें इरूथिरू जुइ, उबलय् मेम्ह मनू छम्ह दुहां वइ)- हानं वया
ला छ ?!

मिजं २ : छ सु, जितः गय् महसिल छं ? !

मिसा : पिहां हँ, पिहां हँ छ ! जिगु न्हयःने गुबलें वये मते !

मिजं २ : उई ला मखु ला श्व मिसा ! जि सु, महस्यू ला छं ?
मिजं १ : वं महस्यूसां छन्त ‘दुगु’ नां तयाः महसीका
छ्वइ ।

मिजं २ : जिगु थःगु नां मदु ला ? जितः मेगु नां तयाः महसीकेमाःगु
छाय् ? !

मिजं १ : बहस याये मते, बहस यानाः छ गनं हे थ्यनी मखु ।
छन्त न्हूगु नां छुइसाथं हे छ मेम्ह मनू जुयावनी । छ
थन दुसां मदयावनी । छं छ छ हे खः धायेत मेपिं
मनूतसं स्वीकार याकेमाः । छंगु अस्तित्वयात जिमिसं
स्वीकार मयायेसाथ छ छ हे मख्यावनी, स्यू ला ?

मिजं २ : गय् धया ?!

मिजं १ : छ यलधवाकां वयाचवम्ह छम्ह मनू जक खः । छन्त
ल्यूने छ्वयेसाथ छ मेम्ह हे मनू जुयावनी, अज किसिम
किसिमयापिं जनावर जुयावनी । हानं छन्त न्हयःने
हयेसाथ छ मेम्ह हे मनू जुइ । का धा, आः छन्त दुगु
जुइ मास्तिवः ला ? ल्यूने वनेगु लाकि न्हयःने वनेगु ?
छ छु जुइ मास्तिवः व हे दयेका बी ।

मिजं २ : जितः जि हे जुइ मास्तिवः । छ थें जाःम्ह जुइ मास्ति
मवः ।

मिसा : हाले मते, थनं पिहां हँ छ ! छंगु भिगः छ्यं गन वन ?
आः आम छगः छ्यं नं ल्यनी मखु, स्यू ला छं ? !

सच्छि व ड्यन्हयगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

मिजं १ : का स्व, छ छु जुल आः ! ल्यूने न्ह्यानाचवंगु खुसिया धालं गन थयंकल छन्त ? छ रावण खः स्यू ला, रावण !

मिजं २ : जि रावण !

मिजं १ : रावण जुइ मास्ति मवः ला छन्त ? अय्सा छ छु जुइ मास्तिवः ले ? सीता ब्वयेका यंकूम्ह रावण जुइ मास्ति मवः सा हेलेन ब्वयेका यंकूम्ह पेरिसी जु ! धा, छ छु जुइ मास्तिवः व हे जुइ !

मिजं २ : छु छ जिनाप ख्याः याः वयागु ला ! जि जि हे खः, स्यू ला छं ? थःगु ल्हातं ज्या यानाः नयाचवनाम्ह मनू जि । बूँइ ज्या यानाः नयाचवनाम्ह छम्ह किसान जि, स्यू ला छं ? !

मिजं १ : किसान ! अय्सा छ चीधम्ह मनू जुल का । न्ह्यागुसां छन्त तःधम्ह मनू दयेकाब्यूसा मगाः ला ? छ करोडपति राक्षसया नायः रावण, लड्काया अधिपति मन्दोदरीया भाःत । मिसाः पितिना छ्व, श्वयात पितिना छ्व ! श्वं जितः छलकपट यानाः बिसिकेहःगु खः, कुनातःगु खः । लसिंतयत् छचाः लिं तयाः जितः ख्यानाः, हूययेकाः कलाः दयेकेगु इच्छा श्वया । श्व बेइमान राक्षसं जितः बरु चन्दक पालाब्यूसा ज्यू । थज्याःम्ह राक्षसया कलाः जुयाः म्वानाचवने मयः जितः । हनुमान !

मिजं १ : का स्व, जि हनुमान् जुइधुन । मेगु छु छु जुइ तिति स्वयाचवँ ! छन्त रावण जुइ यःसा जि रावण जुयाबी, तर छ हनुमान् जुइमाः । ताःहाकःगु न्हिपं दुम्ह माकः, रामया दास । धात्थें छं ला न्हिपं न दु थें च्वं !

मिजं २ : स्व, अप्वः ख्याः यानाचवने मते । धात्थें रावण जुयाः जिं श्व मिसायात यंकाबी स्वा ! अले वयात भ्वातिं यानाः छैयागु फुक्क ज्या याकातये ।

मिसा : श्व राक्षसं जितः गुबलें हे मनय् शान्ति बी मखु ।

मिजं २ : जितः आपाः राक्षस राक्षस धाये मते न्हँ स्वा ! धात्थें राक्षस जुयाबी जि ।

मिजं १ : आः धाःसा छं ठीक धाल । बलुहं बलुहं राक्षस जुयावनेगु प्रक्रिया छं नालाचवन । आः छं भिगः छ्यं नं दयावइ । राक्षस जुइधुन धकाः छं हे भाःपा हल । मनूत छक्कलं हिलावंगु जिं खनागु दु । स्व, आः छंगु छ्यनय् भिगः छ्यं दयावल !

मिजं २ : जिके भिगः छ्यं दयावल । (छ्यनय् ल्हातं थियास्वइ ।)

आपाः ख्वाः यानाचवने मते !

मिजं १ : जिं खनेधुन छंगु भिगः छ्यं । गपाय्वः जुयावःगु छंगु छ्यं ! अहो ! गपाय् पागु ल्हाः छंगु ! अहो, भिपा भिपा नीपा ल्हा ! छंगु ख्वाःपाः हे पानावन, आः धाःसा छ धात्थें हे रावण जुल । श्व मिसायात बिसिके यंकि ! अशोक वाटिकाय् यंकाः कुनाति ! ब्याहा यायेगु स्व ! हँ, हनुमान् जुयावये !

मिजं २ : खः, छ हनुमान् हे खः । छंगु ख्वाः माकः थें हे च्वं । मिजं १ : माकलं मनू जुइगु थाकु मजू । मनुखं माकः जुइत नं अःपु । आः ला पत्याः जुल ला छ ? छ गय् बिस्तारं रावण जुल धयागु खँ आः ला थुल ला छं ? रावणया नुगः छंके दुबीवं छं रावणं थें हे यायेफइ का ! श्व मिसायात आः हे ज्वनाः बिसिके यांकि !

मिजं २ : छं छु या धाल व हे यायेमाः ला जिं ?!

मिजं १ : खः खः, रावणं सुयागुं अर्डर मानय् याइ मखु । ठीक धाल छं । अय् जूसा जिगु न्हिपनं लडका छ्वयेकाबी ला ?

मिसा : छ्वयेका ब्यु, लडका छ्वयेका ब्यु ! श्वं यानाः जिगु जीवन हे स्यंकाबिल । श्वं यानाः जि थः भाः तलिसे बायाचवन

माल । हरे ! श्वं यानाः थःत जिं पतिव्रता मिसा खः धकाः क्यनेत च्यानाचवंगु मिइ क्वव्वानाः अग्नि परीक्षा बीमाल ।

मिजं १ : न्यन मखु ला, छं यानाः गुलि दुःख सी माल वं ? !

मिजं २ : वया भाः तं रावणया केहँया न्हाय् व न्हाय्पं ध्यना मब्यूगु जूसा श्वयात रावणं छाया बिसिके यंकी ? बिसिके यंकेमाःगु दरकार हे मरु । मिसां प्रेम यायेगु अधिकार दु । व हे अधिकारयात अपराध तायेकाः न्हाय् ध्यनाः मिसा मात्रया बेइज्जती यायेगु गुज्वःगु संस्कृति व सभ्यता खः व ?

मिजं : आः धाःसा छंगु नुगलय् रावणयागु हे नुगः दुबीधुंकल, मिस्टर रावण !

मिजं २ : मेपिं जुइसिकं जि हे रावण जुयाबी, स्यू ला छं ! छ थें माकः जुयाः सिमां सिमां क्वव्वाना जुइम्ह जनावर जुइ मखु जि ।

मिसा : श्वं यानाः जितः जिमि भाः तं नापं विश्वास मयात । अग्नि परीक्षा जितः पतिव्रता मिसा खः धकाः साबित यायेधुंकाः नापं छम्ह धोब्याया खँ न्यनाः जितः हानं वनवास छ्वयाबिल, जि प्वाथय् दुम्ह मिसायात ।

मिजं १ : न्यँ, छ रावणं यानाः वयात वनवास नापं छ्वयाबिल ।

सच्छि व ड्यन्हयगूगु स्वप पौ, ब.च्छि पौ(पाक्षिक)

अपायजिगु राजमहल त्वः ताः वनय् वनाः च्वंवने माल वया । अले अन वनय् हे मचा बुइके माल । थुल ला छं ?!

मिजं २ : छु थुल ला ? जिं जूसा अथे याइ ला ?

मिजं १ : छ रावणयात श्व पतिव्रता धर्म आदिया खँय् छु वास्ता दइ धकाः !

मिजं २ : न्यना स्व वयाके, रावणं कुनातःसां वयात गुबलें स्यंकेत मस्वः, वयागु सतीत्व हरण मयाः । मिसातय् व्यक्तिगत स्वतन्त्रतायात रावणं गुबलें उपेक्षा मयाः ।

मिसा : श्वं यानाः जि थः धरती माताया मुलय् च्वंवनेत जिं धरती- मातायात सः ताः थःगु आत्मायात धरती माताया ल्हातय् लःल्हाना बिया । स्यू ला छं, छ रावणं यानाः

मिजं २ : श्वया मतलब छं आत्महत्या यात । आत्महत्या यानाः छ धरतीया दुने दुहां वनाछ्वत ।

मिजं १ : मांया मुलय् च्वंवंगुयात छं आत्महत्या धायेगु ला ? रावण, गुज्याःगु तर्क छंगु ?

मिजं २ : न्यना स्व, वयाके हे न्यना स्व, मुलय् च्वंवनेगु धयागु वया नितिं आत्महत्या खः लाकि मखु ?

मिसा : : खः खः, जि सिनावना ।

मिजं १ : रावण, छं यानाः सीतामाता सिनावने माल, आत्महत्या याःगु मखु ।

मिजं २ : जिं जूसा थः कलाःयात हत्या यायेमालीगु वातावरण हे दयेके मखु । बरु अज्याःगु संस्कृतियात हिलेत स्वये, अज्याःगु समाजयात मारामुरु यानाः फाता पुइकाछ्वये ।

मिजं १ : रावण, छ विद्वान् नं खः । छं भिगः छ्यं अथे दुगु मखु । छगः छगः छ्यं भिम्ह मन्तसें याइगु ज्या यायेफु छं । तर छम्ह सामान्य मनुखं छंगु भिपा ल्हाः व भिगः छ्यं पालाः छन्त खत्तम यानाबिल, स्यू ला छं ? ग्व, छंगु भिगः छ्यं ग्व ? माला स्व, छंके छ्यं हे मन्त । आः छ सीधुंकल । छ सित । उकिं आः छ मेम्ह हे मन् जुइगु स्व ।

मिसा : सुनानं जितः स्यानाच्चंगु दु, सुनानं म्वाकाच्चंगु दु, मिसातय् जक छाय् श्व दबाव, छाय् श्व दमन ?! मिस्तय् जक फुक्कं दुःख क्वबुइमाःगु छाय् ? मिस्तय् जक छाय् श्व अपहेलना ? छाय् मिस्त जक परतन्त्र, छाय् पराधीन, छाय् दासी ?

मिजं १ : वं छु धाःगु, थू ला छं ? सुनानं भीत स्याइगु हँ, सुनानं म्वाकीगु हँ ! सु जइ व ?

मिजं २ : जिं थूसां थूगु खँ धाये मखु ।

मिजं १ : सुनानं सीके हे फइ मखु थज्याःगु खँ ।

मिजं २ : जिं स्यू ।

मिजं १ : छु स्यू छं ?

मिजं २ : जिं खँ स्यू, सीकेफु, सीकेफु, सीकातयागु दु । अज सीकाच्चनागु दु ।

मिजं १ : का धा सा, व सु ? गन च्वनीम्ह ? छु याइम्ह ? गज्या म्ह व ? ग्वःपा ल्हाः दु वया ? छ्यं ग्वः गः दु ? छु रंगयाम्ह ? मिजं २ : व सुं हे मखु, थुल ला ?

मिजं १ : व सुं हे मखु ? श्व ला छं धायेमाः ला व सुं हे मखु धकाः !

मिजं २ : व व हे का ! थुलिं अप्वः छु सीके मास्तिवः छन्त ? थज्याःगु खँय् कपाः स्याकाच्चनीम्ह मखु जि, सिल ला ? नल, छन, सित बस् ।

मिजं १ : नल, छन, सित ? वाह ! नल, छन, सित । क्या खँ ल्हात छं, नल छन, सित !

मिसा : जिगु छु दोष ? जिमि भाः तं जितः छाय् त्वःता वन ? मचा घय्पुनाः छनाच्चनाबल्य् वं जितः छाय् त्वःता वन ?

मिजं १ : ताः ला धाःगु ? वयात वया भाः तं त्वःता वन हँ !

मिजं २ : भाःत धयापिसं न्हयाम्ह कलाःयात नं त्वःता वनेफु, थुकी अजुगति चायेमाःगु खँ हे मदु । सीसां त्वःता वनेफु, मयः सां त्वःता वनेफु, मेम्ह कलाः हयाः नं त्वःता वनेफु । छम्ह जक ला छु, भिम्ह कलाः नं त्वःतेफु ।

मिजं १ : अय् जूसा व मिसायाके न्यँ, वयात छाय् वया भाःतं त्वःता वन धकाः !

मिजं २ : छाय् न्यनेगु जिं ?

मिजं १ : गय् छाय् न्यनेगु धयागु ! छु छ मन् मखु ला ? छंगु नुगल्य् मन्तप्रति माया, करुणा, दया धयागु छु हे भावना मदु ला ?

मिजं २ : करुणा, माया, दया, ममता थज्याःगु ततःधंगु भावना नुगल्य् दयेकेत नुगः गपायुधंगु जुइमाः, स्यू ला छं ?! अपायुधंगु नुगः जिके मदु । जि ला छनेगु, नयेगु, सीगु उलि हे का सिल ला ! माःसा छं हे न्यँ !

मिसा : जिं छु अपराध यानागु दु, जितः अथे त्वःता वनेत ? वया लँय् जि गुकथं पंगलः जुल ? छु मिस्त धयापिं मिजंतय् पासा मखु ला ? इमित न्हयागु खँय् नं ग्वहालि याइपिं खःसा गय् जुयाः जि वया लँपुइ पंगलः जुल ?

मिजं १ : थू मखुला वं धाःगु खँ ?

मिजं २ : जिं न्यनाच्चनागु दु ।

सच्छि व ड्यन्हयगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

मिसा : वया धर्म, वया तपस्या, वया महान् ज्ञानया खोज्य् जि
गुकथं तपोभट्टग याइम्ह जुल ? वं गयावंगु सलया पला: स:
आ:तकं तायेदनि, जिं न्यनाचवनागु दु । वं लित छ्वयाह:गु
राजर्षि वस: जिं थ: मचायात घयपुइ थें घयपुना तयागु दु ।
मिजं १ : सुनां त्व:तावंगु छन्त थपायसकं आलाप विलाप यायेत
?
मिसा: ओह ! छि सु ?
मिजं १: जि छम्ह मनू ।
मिजं २ : अन सु ले ?
मिजं १ : लँपुइ नापला:म्ह जि थें हे ज्या:म्ह छम्ह पासा ।
मिजं २ : मखु, जि वया पासा मखु । जि ला वयात लुटय् यायेत
वयाम्ह छम्ह लुटेरा ख: ।
मिजं १ : मखु, जिके छु खना, जित: लुटय् यायेत ? जिके छु दु
? श्व हे फिनातयागु लं छपा: दु । हीरा-जवाहरात, लँ ला
जिके मदु । छु लुटय् याइ जिके छं ?! का लुटय् या !
मिसा : जिमि भा:तं फुक्क त्व:ता वन । राजपाट, महल, धन-
दौलत फुक्कं फुक्कं त्याग यानावन । जि कला: व मचायात
तकं त्व:ता: वन । वय्क:या मुक्ति, महानिर्वाणया लँय् जि
लाखय् पंगल: जुल हँ । श्व गज्या:गु खँ ! छु मिसा जुइवं
तत:धंगु बिचा:या सहयोगी जुइ मफइगु ला ? छु मिसा
धायेवं हे उलि नीच, पतित ला ? त्व:ता हे छ्वयेमा: म्ह
घच्चायापुगु वस्तु ला ? व गज्या:गु दर्शन ? मिस्तय्त
अवहेलना याना: महान् ज्ञानया लँपु लुइकेगु हँ !
मिजं १ : छं खँ न्यनाचवनागु दु मखु ला ? ता: ला जिं धयागु ?
मिजं २ : छं धा:गु फुक्कं न्यना जक चवनागु दु ।
मिसा : छु, मनूया सृष्टि कला: भात जुया: व हे सृजनायात
ल्यंकातयेगु मखु ला ? अथे ख:सा मिसायात त्याग यानावनां
व ज्ञान प्राप्त जुइ ला ? छु सृजना धयागु मिथ्या ख: ला ?
वय्क:या मिथ्या धारणां याना: जित: त्व: तावन । ज्ञान
शून्यया लँय् वय्क: भाल । तर जिं धा:सा अनं गयावंगु
सलया पला: स: जक तायेका चवना । सल न्यासिवंगु
स:, सल ब्वाँय् वंगु स:, न्यनादिसँ, ता: ला छिकपिसं
.....?!
मिजं १ : ख: सलया पला: स: - श्व स: गुबलें तनी मखु, गुबलें
तनावनी मखु । श्व ब्रह्माण्ड गुबलय् तक दयाचवनी उबलय्
तक श्व स: तायेदया हे चवनी ।
मिजं २ : जिं ला व स: मता: ।
मिजं १ : श्व स: तायेकेते न्हापां छंगु नुगलय् करुणा, माया,
सहानुभूतिया भावना दयेके मानि का स्यू ला ?

मिजं २ : जिं मस्यू । जिं मेगु छं मस्यू, सुम्क फुक्क लिका,
छिमिके छुछु दु फुक्क लिका, मखुसा लाका यंकेत्यल जिं !
मिजं १ : न्हाच: हे मधया ला जिं छन्त, जिके छं हे मदु धका: !
छं छु अशान्ति मचय् यायेत्यनागु ला थन ?
मिजं २ : स्व, छन्त निक: स्वक: धायेधुन- स्याना:-पाला: जूसां
दक्क फुक्क सम्पत्ति यंकेतिनि जिं ।
मिसा : जिमि भा: तं धयाचवंगु न्यँ, अहिंसा परमोधर्म ।
मिसा : जिं अज्या:गु खँ छु हे मता: । जिगु धर्म व मखु, जिगु
धर्म ला मेपिन्त स्याना:-पाला: जूसां थ:त म्वाकेगु ख:, थ:गु
स्वार्थय् सुनानं पंवल धा:सा वयात स्याना: जूसां थ:गु स्वार्थ
रक्षा यायेगु ख:, थ:गु शक्ति कायम यायेगु ख:, स्यू ला ?!
छिपिं बिस्युं वने मते !
मिजं १ : जिपिं बिस्युं वनेत जिमिके छु दु धका: ! श्व प्राण मखु
ला ? छं स्या: सा मुक्त जुयावने । बरु छन्त जिं उपदेश बी,
थज्या:गु मभिंगु लँ त्व: ति, भिंगु कर्म या ! मनूतय्त प्रेम या,
मनूतय्गु दु:खय् करुणा तये सयेकि ! श्व संसार क्षणिक
ख: ।
मिजं २ : छंगु उपदेश न्यनेत वयागु मखु जि । का लिका ! फुक्क
लिका !
मिजं १ : छंगु मन परिवर्तन जुयावनी आ:, छंगु नुग: नायावनी
आ:, का स्व !
मिजं २ : जुइ मखु ।
मिजं १ : जुइफइ ।
मिजं २ : जुइ हे मखु ।
मिजं १ : जुल, जुल, जुल !
मिसा : जिं छाय् विष त्वनेमा:गु ? छाय् दाइ, छाय् ?! जित: सी
मास्ति मव: दाइ ! न्हापा ला छिं हे जित: बियाछवयेत फुक्क
प्रबन्ध यानादियागु मखु ला ? व राजकुमारं जित: ब्याहा
यायेत साप ययेका चवंगु दु धयादियागु मखु ला ?! जि
कृष्णकुमारीया भाग्य छु जुल ? धयादिसँ रे दाइ ! वीर
राजपूत जातिया कुलय् जन्म जुया: नं जित: छु जूगु श्व दाइ
! जिं विष त्वने हे मा:गु जुल ला ?
मिजं १ : स्व व राजपूतनीयात, व कृष्णकुमारीयात स्व !
मिजं २ : जिं बांलाक स्यू वयागु बाखं ।
मिजं १ : बाखं ! थुकियात बाखं धयागु ला छं ? श्व ला प्रत्यक्ष
जुयाचवंगु दु । अँ, कृष्णकुमारी !
मिसा : दाइ, छाय् श्व विष बियादियागु ? जिं स्यू, छिं धया
मदीसां जिं स्यू । म्वा:, धयादी म्वा: । मेम्ह राजकुमारं
जित: ब्याहा याये धाल मखु ला ! छित: वयात बी लाकि

सच्छि व ड्यन्हयगूगु स्वप पौ, ब.छि पौ(पाक्षिक)

श्वयात बी जुल मखु ला ?!

मिजं १ : खः, सुयात बीगु आः जिं छन्त ! न्हापायाम्ह राजकुमारयात बी धाःसां मेम्हेस्यां राज्यय आक्रमण याइगु जुल । वयात हे बी धायेत नं न्हापायाम्ह राजकुमारं श्व राज्यय प्रहार याइगु जुल । इपिं भी स्वयाः बल्लाः पिं, ल्वातां त्याके फइगु ख हे मखु । छं हे धा, श्व देशया रक्षाया निंतिं जिं छु यायेगु ? ! धा मन्त्री, थज्याःगु धर्म-सड्कटय् जिमिसं छु यायेमाली ?

मिजं २ : छलपोलयागु निर्णय ठीक जू । देशया रक्षा भीगु निंतिं दकलय् तःधंगु खँ खः । निखेरं हमला व आक्रमण जुइगु जसैलि भीसं ल्वाये म्वाःलीगु लँ लीगु हे बेस । ख ला राजकुमारीयात विष नकाः स्यायेगु भीगु कर्तव्य मखु, तर राजकुमारी नं थुइके माः कि भी गुज्याःगु धर्म-सड्कटय् लानाचवंगु दु !

मिजं १ : उकिं देशया रक्षाया निंतिं राजकुमारीं हे थःत बलिदान बिल धाःसा अनयागु नां नं संसारय् लिपा तक जायाचवनी । मिसा : मन्त्री धाःगु खँ ठीक जू दाइ ! जिगु श्व रूप व लावण्य धिक्कार खः ! थुकिं यानाः हे उपिं निम्हेसिनं नं जितः ययेका चवन । जि मिसामचा जुयाः जन्म कयागु नं धिक्कार, मखुसा जितः उमिसं ययेकी हे मखुगु, तर छता खँ दाइ, श्व उदयपुर राज्यया खानदान, गुग वंशय् ततःधपिं वीर सपूततय् जन्म जुल, उमिसं छिकपिन्त छु धाइ ! जिं ला स्वयादिसँ दाइ, वीरांगनाया इज्जत तयेत न्ह्यागु नं यायेफु । बियादिसँ विषया थल बियादिसँ ! श्व देशया इज्जत व गौरवया निंतिं जिं थौं विष त्वनाबी । देशया निंतिं सिना वनाबी ।

(विष त्वने थें याइ धेधे चुयाः भवसुइ ।)

मिजं १ : खः, छं धाःगु खँ पक्का खः । भीत छु धाइ लिपा वइपिसं ?!

मिजं २ : ज्यानमारा ।

मिजं १ : मन्त्री !

मिजं २ : जि सु ले, जि सु ?

मिसा : जि म्वाःम्ह खः ला ?

मिजं १ : छ गुबलय् जक सीगु दु ! श्व संसारय् सृष्टि गुबलय् तक दयाचवनी, छ मिसा गुबलें सी मखु ।

मिसा : जि मिसा गुबलें सी मखु । तर स्यू ला छं, गज्याःगु षड्यन्त्र जुयाचवंगु दु जितः स्यायेत जिगु ल्यूने ल्यूने ! जिं स्यू ।

मिजं १ : छिं स्यू ?

मिसा : खः खः, जिं स्यू, जिं फुक्कं स्यू ।

मिजं २ : जिमिसं ला छं मस्यू !

मिजं १ : छुं छुं नं सी मखु । जिं खः चाः हीका बीधुन । आः श्व मिसायात बांलाक स्व, न्हापायाम्ह मखये धुकल, बांलाक स्व !

मिसा : कान्तिपुरय् स्वामी महाराज स्वर्गवास जुयाबिज्याःगु वः दैमछि दयेधुकल । जितः थौतकं थन पितिना हयातल । तर जितः आः काः वयाचवंगु दु । जिं मस्यू ला इमिसं जितः छाया काःवया चवन ?! मन्त्रीतय्सं जितः सती छवयेगु ग्वसाः ग्वयाचवंगु दु, जिं मस्यू ला ? ! मिस्त सती वनेमाःगु गज्याःगु विधान श्व, भाःत सित धाःसा म्वाः म्वाकं सती वनेमाःगु ?! जि मयाः सती वनेत । तर छिमिसं स्यू ला, श्व भीमसेनया जाल खः ?! स्वामी महाराज मदुगु 'उलिमिछि दयेधुकल, सीम्ह हे मदयेधुंकाः, आः कुशया शव दयेकाः जितः सती छवयेगु जाल !

मिजं १ : भीमसेन !?

मिजं २ : जि भीमसेन मखु ।

मिजं १ : जिं स्यू, छ छुं हे मखु । जिं म्वाका हयातयाम्ह मनु छ खः ।

मिजं २ : छं म्वाका हयातयाम्ह जि !

मिजं १ : का सिनाहूँ !

मिजं २ : (मसँसँ चवंचवनी, फ्रीज जुयाः ।)

मिजं १ : आः न्यासि हूँ !

मिजं २ : का न्यासि वन । आः छु धाये मास्तिवः ?

मिजं १ : का न्यँ बांलाक, मिसाया बाख !

मिसा : मिसा जुयाः जन्म कालकि सती हे वनेमाःगु ।

मिजं २ : खः छ सती वने हे माः । जिमिसं आर्यघाटय् मि च्याकेत तयार यायेधुन ।

मिजं १ : अपसोच ! छु याये विधिया विधान हे थय् !

मिसा : जिं स्यू, श्व सुनां दयेकूगु विधान धकाः ! मनूतय्सं दयेकातःगु विधानयात छं विधिया विधान धाये मते ! जिगु ल्हातय् आः छु शक्ति मदु । षड्यन्त्र यानाः सती छवयेगु छं जाल ग्वये हे धुकल । व जाल फ्यनेगु ताकत जिके मदु । धर्माधिकार नं छपाखे हे लित । म्वाल सती-धर्म पालन यायेगु कर्तव्य जिं याये । तर स्यू ला, मिस्तयत् मयः मयः सती छवयेगु नियम बेइमानी यायेत मौका बीगु जक खः ! छं थःगु ल्हातय् लायेधुकूगु शक्ति वनी धकाः आः जितः सती छवयेगु षड्यन्त्र यात । थुकी छ त्यात, जि बुत ।

मिजं २ : भासँ, सती भासँ ! मि दन्दन् च्यानाचवन जुइ ।

स्वर्गया लँपु साभा जुइधुंकल ।

मिजं १ : छाया ग्याक्क छानागु ?

मिसा : जि मग्ग्याः भीमसेन, जि मग्ग्याः ! तर थज्याःगु नियम ...
सतीया नियम मिस्तयत् म्वाः म्वाकं स्यायेगु अपराध
जक खः । का जितः म्वाः म्वाकं स्यायेयंकि, म्वाः म्वाकं
उइयंकि ! हरे ! श्व मिसा जुयाः जन्म कायेगु गज्याःगु
कर्म श्व ! (खवखं भवसुना चवनी ।)

मिजं १ : जाल यानागु खःसां सुनानं धाइ मखु जाल याना
धकाः । तर जाल जाल हे खः, राजनीति राजनीति
हे ।

मिजं २ : का, आः जिं छु यायेमाल ! बियादिसँ आदेश !

मिजं १ : आः सुम्क च्वँ ! भी आः थ्यनीन, थःगु हे इलय्
वर्तमानय् थ्यनीन ।

मिसा : (भवसुना च्वंम्ह बुलुहुं दनाहइ ।) छिकपिं सु थें ? छाया
जितः स्वयाचवना दियागु घुरय् जुयाः ? !

मिजं १ : छ छाया भवसुना चवन धकाः स्वयाचवनागु ।

मिजं २ : छन्त छाया स्वये हे मज्यू ला ?

मिजं १ : छु धयागु व, मिस्तनाप मिजासं खँ ल्हा रे !

मिजं २ : छिगु आदेश लाकि छु श्व ?!

मिजं १ : आदेश, आशा, उपदेश न्हयागु धाःसां फुक्क श्व हे
खः । मिजं २ : अय् जूसा पालन मयाः का जिं ।

मिजं १ : छ स्वतन्त्र जुल धकाः क्यनेत्यनागु ला ?

मिजं २ : जि परतन्त्र गुबलें मजू ।

मिजं १ : सुम्क दनाच्वँ !

मिजं २ : (न्यासि वँव) मानय् याइ मखु छंगु खँ ।

मिजं १ : न्यासि हुँ ! (सुम्क दनाबी ।)

मिजं २ : खँ ल्हा ! (म्हुतुप्वाः तिनाचवनी ।)

मिजं १ : जिं धयागु छु हे मानय् याये मखु ला ?

मिजं २ : छं दास मखु जि ।

मिसा : खः, ठीक धाल वं, छं दास ला मखु व ।

मिजं १ : जिमि दास खः, जिं सृष्टि यानातयाम्ह ।

मिसा : (न्हिलाः) सुनानं सुयातं सृष्टि याये फइ मखु । सृष्टि थः
थम्हं जुयाचवंगु दु, जुयाचवनी, जुया हे वनी । स्यू ला

महाशय ?!

मिजं १ : छन्त नं जिं हे सृष्टि यानागु खः ।

मिसा : जितः छं सृष्टि यानागु ? छ ब्रह्म लाकि, छ लेखक
लाकि !

मिजं १ : जि लेखक । लेखक जि, स्यू ला ?

मिसा : (न्हिलाः) छ लेखक ! लेखक !

मिजं १ : अँ, जि लेखक ।

मिसा : जिं नं स्यू- ब्याक्क पुलांगु, नौ जुयावने धुंकूगु समाजं
जन्म कया वयाम्ह मिसा खः स्यू ला ! स्वतन्त्र जुयाः
ब्वयेफु, न्यासि वनेफु, थःगु हे कथं म्वायेफु, जुइफु,
सुनानं पने फइ मखु जितः । छ लेखक नं छुं याये फइ
मखु ।

मिजं १ : अयसा जिं धाःगु छुं हे याये मखु ला छं ?!

मिसा : जिगु स्वतन्त्र जीवनयात छं चीफइ मखु । का स्व,
छबथां मनूत वयाचवंगु स्व !

मिजं १ : सुं हे दुहां वये मते ! (मिस्त व मिजंत दुहां वइ ।) छु
याः वयागु छिपिं, जिगु आज्ञा मदयेकं, जिगु योजना
मदयेकं ?!

मिसा २ : जिपिं पासा नापलाः वयागु जुनी, छाया थन चवचवनागु,
क्याम्पस वनेगु मखु ला, नु !

मिसा १ : श्व लेखकं जितः थन पनातःगु । जि आः स्वतन्त्र
जुइधुन, स्वाधीन जुइधुन ।

मिजं १ : छ गुबलें स्वतन्त्र जुइ फइ मखु ।

मिजं ३ : मिस्टर लेखक, मिस्तयत् थुकथं लँय् पनातयेगु छिगु
अधिकार मदु । नु, पिहां नु !

मिजं २ : छ लेखकया पञ्जां जि स्वतन्त्र जुइधुन । बाई बाई !
(फुक्क पिहां वनी ।)

मिजं १ : थुमिगु फूर्ति स्व, जिं मेकथं कल्पना यात धाःसा थुमिगु
अस्तित्व हे दइ मखु । देखा जायेगा !

- (धकिं) -

चव-ई : ने.सं. ११०२ बछलाश्वः ७ सिबय् न्हयः

(साभारः 'सँझ्याः' दँपौ, ने.सं. ११०३)

२०२५/४/२९ १५:३७

**खप नगरपालिकाता न्ह्याबलें सफा,
सुगधर तय्गु सकल नगरवासीतय्गु कर्तव्य खः ।**

धुलं गय्याचवंगु मुस्याः व हि किनाचवंगु पपू

पुर्ण वैद्य

ख्युलिं खतं नयाचवंगु मुस्याः

चाकिलं नः थे चातः चातः हाकः थानाः

ख्युं-घाःया क्यान्सरं ल्हाः तुति त्वाल्हानातः म्ह अपांग ...

बइगःया छक् कुंचाय् धंकातःगु

गन मिखा वातकि जि थाहान्हू !

थः हे दनाचवना थें । दनाचवनागु मखु

अँ अंगः बःकयाः, पःखालय् लिधनाः दनेमाःगु स्थितिइ ।

कं नं स्वां धकाः कायेमाःगु स्थितिइ ।

लँय् धवदुक्कसित थःगु मिजलं क्वाकीम्ह

बुलुगु त्यामजिइगु छता छता वस्तुतय्

थःगु जतिं किचलय् यंकाः

वस्तुया खास रूप, बां स्पष्ट न्हयःने तइम्ह मुस्याः

गतिहीन अपांग ल्वगि थें अंगलय् लिधनाः

थः है हाकुगु धू छप्वः थें

थः हे च्वामुगु छपु गसू थें जःया

मिया क्वाः या भ्याः हे तना वनाचवंगु

धुलं गयेकाः चुपचाप कुंचाय् धनाचवंगु मुस्याः !

भाः भाः जि भ्रसंग वं

थःगु हे जातः धनाचवथें

थःगु हे बाखं दनाचवथें

अपांग मुस्या मखु व जिगु अणुशक्ति जक

ल्हाः तुति ला जिगु त्वाःल्हानातःगु दु

जःगु चुपितय्सं पुचः मुनाः

मुस्याः ज्वनीगु ल्हाः

सलाम, नमस्कार यायां हे

थौ सुयात जिं सलाम दछाये ल्वः मन... ?

बहनी जाप्यय् पतिकं चिन्ता फिगः न्हयइगु

मुस्याः ल्हवने मफुगु ल्हाः हे खिउँया थां जू

मुस्याः गनावंगु हे खिउँ च्यानावःगुया दसु खः

ख्युलिं पूगु घाः ला तरवारया धाः स्वयाः तच्चः

न्हयपुइ थाःगु ख्युंया पुं

पुस्तां पुस्तां मनूतयगु मिखाय् न्हाय्कं - भाः बुयाः वयाचवन ।

बरु, आजुपिसं श्वयात च्याकाः

गुं, जंगलय् चांचां पाः चवन ।

धुंयात ख्यात

शेर, सिंहनापं ल्वात

श्वया मिजतिइ - ई लम्हुयाः, न्वः पाछायाः

श्वया विजय बुसाधं न्यायेकल खइ

मुस्याः मुस्याः च्याकाः मुस्याः जात्रा !

थौ श्व निर्भय व साहस क्वाका हइगु

संस्कृतिया लुमन्ति हे न्हंका यंकाचवन जिके !

बइगलय् - हि हि भ्याःगु बखुंया पा, पपू

चिच्चाः दनाचवंगु युद्ध भूमि थें ।

थःगु हे ल्हाः तुति कुचा कुचा त्वाः ल्हानाः वांछवयातः थें ।

स्यें, स्वें नयेधुकूगु ह्वांग वया नुगःपा

थःगु हे सी थम्हं लुइकार्थे चत्तावानाचवंगु

बुद्धं थःगु ख्वबिं घाः सिलाः लंकूम्ह श्व बखुं

देवदत्तया ल्हाः तं

धाये, थौ जिगु बइगलय् सिनाचवन !

छगू कुंचाय् ...

धुलं गयेकाः अंगलय् धनाचवंगु मुस्याः !

बइगः छकुतिं - छ्यालब्याल हि भ्याःगु पा, पपूत

ला चिचित्यानाः नयातःगु बखुंया लाश !

भौया पलाःख्वाँय् पलाःख्वाँय् - बँय् हि किइगु ...। खला,

श्व हे भौ खः

गुम्हसिनं भीगु गुलि सुथ नयेधुकल

नचाम्ह सूर्ययात चिचित्यानाः

चा सात्तुसालाः थःगु गलं

गुलिं ग्वंगःया छ्यंनपं

गुलिं बखुंया नुगः पानापं

भीगु आकाश कय्कयपुया घाःया

हाकुम्ह भौया हाकुगु ल्हाः पां

मुस्याः मच्याःगुया दसुत

श्व बइगःया ख्युं खः

बइगः ख्युंगुया दसु

स्वयम् बखुंया हत्या खः

आः तं भौया सुरक्षा खः, वया यत्थें खः ।

(खेलुइताः १३:१३:१११२)

खप नगरपालिकाया ज्या भवः त

समाजवादी देशत पुँजीवादी देश स्वयो मथां हज्याय फै-

वैशाख १३ गते

४४ कगु विश्व सम्पदा दिवस - २०२५ या लसताय भक्तपुर पर्यटन विकास समिति व भक्तपुर स्थानीय पथ प्रदर्शक परिचालन समितिया गवसालय सांस्कृतिक नगर भक्तपुरया सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षणय 'सय वर्ष पछिको भक्तपुर' (सच्छिदा लिपाया खप दे) साफूया लॉपु क्यनयगु ज्या व पंगः या खायँ, शनिवार जुगु छलफल ज्या इवः सं साफूया चवमि नपां वरिष्ठ राजनीतिज्ञ नपां नेपाल मजदूर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जुं सच्छिदा लिपाया खपदे थः जेलर चवडाबलय जगदीश शम्शेर राणाया 'नाचगानको राजधानी भक्तपुर' साफू ब्वडः साफूति मचः मगाउनु चवयागु खाँ कुलः दिल ।

वयकलं दे गुखय पाखय वाडः चवना धायगु खायँ चिन्ता कायो 'सयवर्ष पछिको भक्तपुर' साफू चवयागु खाँ काडः दिल ।

नायो भाजु बिजुक्छें जुं धायोदिल - 'अः यायम्हा राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल स्थानीय विकास मन्त्री जबल खपया मथ, देगःत ल्हवनय-कानय यायगु खाँ न्हि थाडा बलय न्हयप सिलिं चाय हे दूता मछ्वगुलिं स्थानीय तहता हे ल्यंकः, म्वाकः, भिंकः तयगु जिम्मा बियमः गुलि बःयाडागु खः ।'

सरकारं स्थानीय सम्पदात ल्हवनयगु वा दानयगु मति मतःगु नपां मःकाथंया बजेट नं छखय मलिङ्कगुलिं खप नगरपालिकां ल्हवनय-कानय व दानयता बिदेशी पर्यटक पिन्के सेवा शुल्क कायगु ज्यायाता उब्लेया स्थानीय विकास मन्त्री ज्या पानयगु म्वःगु कुतः यागु खाँ कुलः दिसे वयकलं सरकार सम्पदात

ल्यंकः म्वाकः, भिंकः तयगु ज्याखय बिचः मयासेलिं सम्पदा लागाय तयोतःगु मापदण्ड स्वयो अपः चवजायकः छँ दयकः नियम हाचां गायो च्वगु दः धायो दिसे मन्त्री तयक् स्थानीय सम्पदा व उकिया महत्वया ज्ञान मरुगुलिं नियम पालन याकयता थाक्यो च्वगु दः, मन्त्री व कार्यालय प्रमुख पिसं स्थानीय सम्पदाया ज्ञान मदयकसिं मगा नपां स्थानीय न्हयलुवापिनिगु ज्ञान व सीपता हेला यागुलिं 'जर्मन प्रोजेक्ट' ढल निकास उपचार पुखु योजना खपय असफल जुगु गुकिं याडः, खपया खुसी नावगु, धः थें जूगु खः धायोदिल ।

सिंहदरवार थ्यंकः वां पिन्के लिपाथ्यंकया लिजां मरुगुलिं हे दे व जनताया स्थिति दुःखद जूगु खाँ न्हिथांसे नायोभाजु बिजुक्छें जुं 'हलिमय समाजवादी देशत पुँजीवादी देश स्वयो सम्पदा निर्माण व ल्यंकः, भिंकः तयगुलि मथां हज्याकय फःगु खाँ इतिहासं क्यंगु दः। पुँजीवादी देश तयसं नेस- स्वसदा बिकः यागु विकास सोभियत रुसं ३०-४० वर्ष याडः क्वंगु अलय हलिमय गुलिं उत्पादन जुयो च्वगु दः उकिया ४३ ब्व चीन छगु देशं जक पिकायो च्वगु दः धायोदिल । अलय भीगु देशय जल विद्युत थःगु देशया नितिं पिकाय मःगु अलय सकल जनताता म्वच्चा, धेबां विद्युत छ्ययके बियो पेट्रोलियम पदार्थ न्याय म्वायके मःगु खाँय नायो भाजु बिजुक्छें जुं बः याडः दिल ।

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं राजनीतिज्ञत कल्पनाशील जूसा वयकपिनिगु लिपाथ्यंकया लिजां न्यडः वहे काथं ज्या याय फःसा दे विकास यायता उलि ई मबिङ्गुया दसु हलिमयया दकलय तः हांगु देश सोभियत संघं क्यड ब्यूगु खाँ काडः दिसे यूरोपया दकलय लिपा लागू दे सोभियत संघय सन १९९७ या समाजवादी क्रान्तिलिपा लेनिनया न्हयलुवाय योजनाबद्ध विकासया ज्यात जुगु खाँ काडः दिल ।

प्रमुख प्रजापति जुं- 'सच्छिदा लिपाया खप दे' साफूया चर्चा याय बलय भीसं ड्यन्दा न्हपाया नेपःदे व ड्यन्दा लिपाया नेपः दे व सच्छिदालिपाया खप दे खानय दै । ड्यन्दा न्हपाया नेपः या अवस्था साफूचवगु इलयया नेपः या स्थिति व ड्यन्दा लिपा नेपालय जुय फःगु विकासया खाका (पहः) साफूति बांलाकः चवयो तःगु दः । ५० दा हाँ खपया लायँ गनां हे धः या व्यवस्था मरु । वः वलकिं लायँ हे नाः बः वड्गु । मचात वहे नाखय

सच्छि व ड्यन्हयगूगु स्वप पौ, ब.छि पौ(पाक्षिक)

लयता यो म्हेतिगु । २०५९ सालय् साफू खय् च्वयो तःगु ई याता बिचः याय्बल्य व २००९/१० साल पाखय्या नेपः या अवस्था खानय दः ।

नेतात बांलासा अलय शासक दलया नेतातयके लिपाथ्यंकया लिजां दःसा विकास याय्ता ई लगय् मजुइगु खौं साफूति दःगु खौं कुल दिसे वयकलं ५० दा लिपाया नेपः दे 'नांया च्वसुखय् छम्हा इमानदार कर्मचारी व भ्रष्ट मनूया दथुई दाडः, स्वगु व भ्रष्ट मनूया काय्-म्हयाय्पुं गुलिसिनं आत्महत्या याइगु घच्यापुगु जीवन हानिगु नपां विदेशय् च्वं वानिगु अलय् इमानदार मनूया जीवन गौरवपूर्ण जुइगु खौं न्हिथाडः तःगु दः ।

सच्छिदा लिपाया खप दे पाखं आशाया मता च्याकः क्यंगु खौं कुल दिसे प्रमुख प्रजापति जुं च्वमि बिजुक्छौं जू साफूति निराशाया ख्युं मखुसैं आशाया तुइजला यक्व थासय् क्यडः द्यगु दः ।

वयकलं सच्छिदा लिपाया खप दे व्वनय् बल्य खप दे ल्यंकः म्वाकः तय्ता भी सकलसिता ध्वातु ध्वाई । उकिता लौपु क्यनिगु साफू काथं खप नगरपालिकां ज्या न्ह्याकः च्वंगु दः । २०७२ सालया तः भवखाचां १३० गू स्वयो अपः सम्पदात स्यंकसां व ल्हवनय-कानय्या छगू मौका नं खः । थी थी सम्पदात याडः अः तक खय् १९० गू सम्पदात ल्हवनय-कानय् व दानय् क्वचाय् धुंकलसा हिडागु, स्वयो अपः ल्हवड च्वंगु दः धायोदिल ।

शिक्षा, स्वास्थ्य उपचार सुचुकुचु, विकास निर्माण, लाहातय ज्या दैगु तालिमत बियो खप देता ज्ञान-विज्ञानया मू थाय, पर्यटकपुं छक मवसैं मगागु गन्तव्यस्थल दयकेगु ज्या पूर्वाक्यता खप नगरपालिका मदिकक न्ह्याडः च्वंगु दः धायोदिसे वयकलं पुलांगु पहलं छौं दानी पिन्ता अनुदान, डकः मि, सिंकः मि तालिम बियो छम्हा छम्हा ल्यासे ल्याम्हो पिन्ता लाहा तय ज्या दयकः बियगु कुतः जुयो च्वंगु दः ।

सच्छिदा लिपाया खप दे जक मखु ड्यदा लिपाया नेपालय् जुय फःगु पक्ष नं साफूति न्हिथाडः तःगु खौं व्याकसे प्रमुख प्रजापतिजुं

साफूया च्वमि नपां पार्टीया नायो भाजु का. रोहित नेपःया स्वप्न द्रष्टा काथं नं स्वय बहम्हा खः धायो दिल । छ व प नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशी जुं खप नगरपालिकां सच्छिदा लिपाया खप दे साफूया लिधंसाय् लौपू क्यं काथं ज्या साडः च्वंगु खौं काडः दिल ।

वयकलं खप दे नेपु खुसीया दश्वी थाथ्याथाय द्यकगु सभ्यता विकास नपां स्वापु दःगु थुगु खुसी धार्मिक जक मखु प्राकृतिक महत्वं नं जःगु धायो दिल ।

नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग संघया केन्द्रीय दुजः वीरेन्द्र जती खपया स्थानीय उत्पादन व थुकियाता ल्यंकः तय्ता नपां खपया मौलिक उत्पादन घरेलु उद्योग पाखं लाहातय ज्या दैगु व आर्थिक विकासय् ध्वासा जुइगु खौं काडः दिल ।

भक्तपुर स्थानीय पथ प्रदर्शक परिचालन समितिया कजि नपां ज्या इवःया सहजकर्ता गौतम प्रसाद लासिवं खप नगरपालिकां खपया मूर्त अमूर्त सम्पदानं ल्यंकः, म्वाकः तय्ता थी थी इलय याडः वगु प्रस्तुतीत पिब्वसे दायें दायें पतिकं विश्व सम्पदा दिवशया लसताय 'सच्छिदा लिपाया खप दे' साफू पाखं सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्ता लौपु क्यडः च्वंगु खौं काडः दिल ।

ज्या इवः सं भक्तपुर पर्यटन विकास समितिया नायो दिपेश राज शर्मा न्वचु तयो द्यगु खःसा भक्तपुर घरेलु तथा साना उद्योग संघया निवर्तमान नायो प्रेम खर्बुजा, इतिहासविद विश्व मोहन जोशी, राष्ट्रिय कला संग्रहालयया अधिकृत यमुना महर्जन, पुरातत्व विभागया अधिकृत रज्जु हाडा, विद्यावारिधि याडः च्वम्हा राजन फेलु, पर्यटन व्यवसायी विनोद चरण राय, इलेक्ट्रिकल इन्जिनियर सुमित बाला, पर्यटन व्यवसायी अजय प्रधानाङ्ग, त्रिभुवन विश्व विद्यालय बौद्ध दर्शनया प्राध्यापक डा. पुष्प रत्न शाक्य, शिक्षक राजेन्द्र बहादुर काय्छं नं खपया सांस्कृतिक सम्पदा ल्यंकः म्वाकः भिंकः तय्गु खायें थीथी सुभावात बियो द्यगु खः ।

प्राचीन मूर्त अमूर्त सम्पदा, कला व संस्कृति हे भीगु म्हासिइका

वैशाख १५ गते

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायण मान बिजुक्छें (रोहित) जुं विश्व सम्पदा दिवस-२०८२' या लसताय ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्कःतःगु ख्वप इन्जिनियरिङ कलेज, ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ व विश्व विद्यालय अनुदान आयोग या मंकः गवसालय 'वास्तुकलाका प्रवृत्ति र सम्पदा सम्बन्धी चौथो राष्ट्रिय सम्मेलन' या वैशाख १५ गते छगू ज्या इवः सं उलेज्या याडः दिसे वयकलं सम्मेलन बांलाक तः लाय्मः धायोदिसे वास्तुकलाया थी थी पक्ष व विश्व सम्पदाया विषयलय छलफल याय्गु अवसर सम्मेलनं बिइगु विश्वास प्वकसे छगू हे भूगोलया परिवेशय् बिस्कं-बिस्कं युगं मनुस्यजातिं न्हँ न्हँगु भौतिक प्रगति व अमूर्त कलाया च्वजायकेगुलि वास्तुकलां महत्वपूर्ण योगदान याडः च्वंगु खाँ काडः दिल ।

भीगु प्राचीन मूर्त व अमूर्त सम्पदा, कला व संस्कृति हे भीगु म्हासिइका खः धायो दिसे वयकलं भीगु गौरव व म्वाडः च्वडागुया पहः नं उकि हे दुबिडः च्वंगु दः धायोदिल ।

नायोभाजु बिजुक्छें जुं मूर्त कला व सम्पदां भौतिक प्रगति पिब्वयता अलय अमूर्त कलां हलिमयया मानवजातिया मन मस्तिष्कया भावनाता पिब्वयकीगु खाँ काडः दिसे थी थी म्येँ,

सङ्गीत व प्याखनं समाज अलय (स्रोता) स्वकुमिपिनिगु (दृश्य) नुगलय ज्ञान स्वथाडः च्वंगु दः धायोदिल ।

मूर्त कला व सम्पदां उगु थायया भौतिक प्रगति पिब्वसे वगु नपां विश्व मानवजाति व सभ्यतासं थःथःगु योगदानता थाकाय्गु मौका नं बियो च्वंगु खाँ कुलःदिसे वयकलं समाजय च्वंगु प्याखं, चित्रकला व तिसा वसया वस्तुं मानवीय भावना, सन्तोष नपां गौरबया खाँत पिब्वय्गु मौका नं दै धायोदिल ।

नवदुर्गा प्याखं, भैल प्याखं, देवी प्याखलं नं प्राचीन मानव समाजया दुनुगल थ्यंक स्वथाडः बिइगु खाँ व्याकसे वयकलं बाजागाजां छम्हा छम्हा प्याखं म्वः तय्सं प्रतीकात्मक व साङ्केतिक अभिव्यक्ति पाखं मनूया मन चंचं धाय्क बिई धायोदिल ।

सम्पदाया न्हँ न्हँगु छयला व विज्ञानया विकासं अजु चायपुगु (चामत्कारिक) अभिव्यक्ति च्वजायो वगु खाँ व्याकसे वयकलं मानव जातिया तार्किक चिन्तन व अभिव्यक्ति विकास व प्रगतिसं ग्वहाली याइगु खाँ व्याकसे पुलांगु बस्तुं न्हँगु युगया सेवा याइगु नपां विदेशी वस्तुं थःगु देया सेवा याइगु धःथे प्राचीन सम्पदां थौया नेपालया गौरव व अर्थतन्त्रता ग्वहाली याडः च्वंगु अलय देश विदेशया न्हँ न्हँगु प्रविधि व विज्ञानं अपलं च्वजायक

सच्छि त ड्यन्हयगुगु स्वप पौ, ब.छि पौ(पाक्षिक)

चवंगु खाँ काडः दिल ।

ज्या इवःया सभाया नायो नपां खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिं खवप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु कलेजतय्गु मंकः कुतलय वांगु प्यदा हाँ निसँ 'वास्तुकलाया प्रवृत्ति व सम्पदा सम्बन्धी राष्ट्रिय सम्मेलन' व नेदाया छक अन्तरराष्ट्रिय सम्मेलनया ग्वसः ग्वयो वगु खाँ कुल दिसे खवप दे या सम्पदात वस्तुकलाया मिखालं हलिमय्या दकलय चव जःगु नमूना खः धायोदिल ।

सांस्कृतिक सम्पदात सकलसिया मंकः सम्पति खः नपां थुकिता ल्यंकः म्वाकः तय्गु जिम्मा नं सकलसिया हे खः धायोदिसे वयकलं सम्पदा ल्यंकः म्वाकः व भिंक ल्हवनय्गु ज्या ठेक्कां बिय मज्यगु खायँ बः बियो वयागु खाँ काडः दिल ।

खवप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशीं नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जु पाखं चवयो दय्गु 'सच्छिदा लिपाया खवप दे' नांगु साफुया लिधंसाय् खवप नगरपालिकां लाँपु क्यडः चवंगु साफु

काथं ज्या साडः वयागु खाँ काडः दिल ।

विश्वविद्यालय अनुदान आयोगया निर्देशक केदारप्रसाद आचार्य जुं ब्वनामिपिन्के दःगु ज्ञान व सीपत कुलः न्हँ न्हँगु तथ्य तथ्याड्क सिइकेता सम्मेलनं बांलागु ज्या याइगु खाँ ब्याकसे सम्पदा ल्यंकः म्वाकः व भिंकः तय्गु ज्या भीगु खः धायोदिल ।

खवप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई जुं सम्पदा ल्यंकः म्वाक तय्गु सामाजिक दायित्व दुनय लागू विषय खः धायो दिसे खवप दे पुरातात्विक, सांस्कृतिक ल्याखं अपलं महत्वं जःगु सहर जुगुलिं थानाया सम्पदा ल्यंकः म्वाक तयफःसा पर्यटन प्रवर्द्धनय् ग्वाहाली जुइ धायोदिल ।

खवप इन्जिनियरिड कलेजया प्राचार्य सुजन माक, खवप कलेज अफ इन्जिनियरिडया प्राचार्य सुनिल दुवालं सम्मेलन याय मःगु या खाँ ब्याकसे सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तयगुविषय दस्तावेजीकरणया पक्षसं कलेजं विशेष बः याडः वगु खाँ काडः दिल । उगु ज्या इवः सं ज्या इवःया कजि लिबास फैजुं नं न्वचु तयो दय्गु खः ।

१३६ कगु अन्तरराष्ट्रिय श्रमिक दिवस

वैशाख १५ जाते

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायोभाजु नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) या मूपाहाँलय नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एशोसियसन खवप नगरपालिका समितिया ग्वसालय १३६ कगु अन्तरराष्ट्रिय श्रमिक दिवसया लसताय जूगु ज्या इवः सं न्वचु तयो दिसे वैज्ञानिक समाजवाद व साम्यवादतक थ्यंकय्ता विश्वया मजदुरत छप्पा छधि जुयमः धायोदिसे समाजवाद निः स्वानय्ता नागरिक भावनाय् हय्पा वयमः, समाजवाद हय्ता उकिया आधार त तयार जुयमःगु, मेमेगु देशया समाजवादया खाँ सय्क थुईक व्वनय् मःगु, बौद्धिक व शारीरिक श्रम म्वाकः तयता थी थी अध्ययन व व्यायामखय् बःबिय मःगु अलय ऋणय दुडः हज्याडः

चवंगु दे पलिस्था याडः तय थाकुइगुलिं दे कतया भरया बुलहुँ लः वानिगु खाँ काडः दिल ।

जनप्रतिनिधि वा सांसद जुयगु सुविधा काय्ता मखुसं जनताया निःस्वार्थ सेवा याय्ता खः धायो दिसे वयकलं नेमकिपां सांसदपिन्ता पेन्सनया सुविधा बियगु धःगु खाँया विरोध याडः वयागु खाँ कुल दिसे सामान्य नागरिकपनिगु स्वयो कर्मचारी पिनिगु कर्तव्य अपलं दैगुलिं कर्मचारीपुं संघर्ष खाडः व थःगु कर्तव्य त्वः फिइक बिसे जुय मज्यू धायोदिसे अमिकय् देशभक्तिया ज्वडः हज्याय मःगु अज खवप नगरपालिकाया कर्मचारीपुं मेपुं कर्मचारीत स्वयो पाकः इमानदार जुयो ज्या याय् मः धायो दिल ।

सच्छि व डयण्हयगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

ल्यासे ल्याम्होपिन्ता छँ बूँ बन्धकतयो, मियो विदेशय वानयगु स्वयो देशय हे लाय छ्यलः लाहातय ज्या दय्के मःगु नपां शिक्षक आन्दोलन देशता अज लिनय् ध्वाइगु खाँ काडः दिल ।

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं नेपः या कम्युनिष्ट धायो जूपुं शासक पार्टीतय्सं सिद्धान्त व तातुना काथं ज्या मयागु खाँ ब्याकसे सत्ताय् वानयता सिद्धान्त त्वः तः सिद्धान्तय मल्बगु गाथी चिडः ज्या साडः च्वंगु दः धायोदिल । पुँजीवादी व्यवस्थाय ज्यामिवर्गया जीवनया छति हे मू मदैगु खाँ ब्याकसे समाजवादी गणतन्त्र जक ज्यासाडः नैपुं ज्यापू ज्यामितय्सं सुख सिङ्गु खाँ काडः- दिसे वयकलं खप नगरपालिकां स्वयं सेवाया भावनां लय् नेकः १ गते व १५ गते नगरया थी थी थासय् सुचुकुचु ज्या इवः न्ह्याक वयो च्वंगु, देया राजनीति, संगठन व सेवाया खाँ कर्मचारीपिसं थुइकः च्वनय्मः धायोदिल ।

खप नगरपालिकाया उप प्रमुख रजनी जोशी समाजवादी

गणतन्त्र ज्यासाड नैपुं ज्यापू ज्यामितयता तस्कं बांलागु व्यवस्था खः धायो दिसे खप नगरपालिकां समाजवादया लिधंसा दय्कः यंकय्गु काथं ज्या याडः वगु खाँ काडः दिल ।

नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एशोसियसन भक्तपुर नगरपालिका समितिया नायो गौतमप्रसाद लासिवं अन्तराष्ट्रिय श्रमिक दिवसता नाराखय लिकुंक मतसं प्रगतिशील काथं डाय्के मः धायोदिसे ज्या साडः नैपुं वर्गया योगदानया खाँ नपां भूमिकाया चिन्तन मनन याय् मः धायोदिल ।

ज्या इवःसं नेपाल क्रान्तिकारी मजदुर संघया नायो भाजू उपेन्द्र सुवाल, खप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई जु पिसं मई दिवसया सान्दर्भिकताया खाँ काडः दिल सा समितिया सह-छ्याञ्जे विकास प्रजापति व दुजः रामकृष्ण प्रजापति, मजदुर सुन्दर ब्यांजु व कृष्णाराम ह्योगोर्जु पिसं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

पूर्ण स्तनपान प्रवर्द्धन

वैशाख १६ गते

आयुर्वेद व बैकल्पिक चिकित्सालय भक्तपुरया ग्वसालय पूर्ण स्तनपान प्रवर्द्धनया लागि आमा समूह व स्वास्थ्य कःमिपिन्ता आयुर्वेदया खाय् जूगु अभिमूखीकरण ज्या इवःसं न्वचु तयो दिसे खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं मचातय्गु शारीरिक व मानसिक विकास याय्ता मांया दुरु त्वंकय्गुलि बांलागु ज्या याइगुलिं बजारय् न्याडः त्वंकय्गु पाउडर दुरु मांया दुरु थें तागत विय मफैगु खाँ काडः दिसे अजगु पाउडर दुरु थिकय् जुइगुलिं सरकारं आयुर्वेता हृदायतयो बःयाय्मः धायोदिल ।

नेपःया जडिबुटी छ्यलः ल्यंकः म्वाकः तयता नं सरकारं आयुर्वेदता हृदाय तयमः गु खाँ काडः दिसे वयकलं भीगु देशय हे दयकगु जडिबुटी पाखं आयुर्वेदिक वास दय्कः उकिया व्यवस्थापन व बजारया व्यवस्था याडः दे थःगु तृतिखय दानय् फयके मःधायो दिल ।

स्वास्थ्य लागाय् दकलय् अपःभ्रष्टाचार जुइगु खाँ काडः दिसे वयकलं ल्यासे ल्याम्होपुं ढ्वनामिपिन्के स्वयमसेवी भावना ढ्वलांकय् बियमःगु नपां सेवा वियगुलि बांलागु प्रतिस्पर्धा याय् मः धायोदिल ।

खप नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशी प्राचीन कालय निसं छ्यलः वयो च्वंगु आयुर्वेद वासया विकास मानव विकासया यात्रास्वयो न्हपानिसं छ्यलः वयो च्वंगु खाँ नपां थुकिता अज बांलाकय्ता सरकारं बिचः याय्मः धायोदिल ।

खप नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख डा.रत्न सुन्दर लासिवं स्तनपानं मचा व मांया स्वास्थ्य भिनिगु नपां मचातबलय् मांया दुरु गाक त्वनय् मखांपुं मचात मेपुं स्वयो जिवं मफैगु खाँ काडः दिल ।

जिल्ला आयुर्वेदिक स्वास्थ्य कार्यालय भक्तपुरया प्रमुख डा. नदन कँडेल जुं स्तनपान व आयुर्वेदिक उपचारया प्रस्तुतीकरण पिब्वसे मचा प्वाथय् दःसां निसं मांया दुरु दयो वैगु खाँ ब्याकसे न्हपांया मांया कस्तिदुरु (विगौती) मचाया लागिं अमृत समान जुइगु गुकिं मचाता ल्वय नपां ल्वाय फय्कः विइगु खाँ ब्याकलसा उगु ज्या इवः सं खप अस्पतालया वडा नर्स व थी थी खोप केन्द्रया प्रतिनिधिपुं भःगु खः ।

खप नर्सिङ्या नतिजा

वैशाख १६ गते

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद (सीटीइभीटी) पाखं नर्सिङ नेगूगु दाँया परीक्षाया लिचवः पिब्वत । परिषदं २०८१ सालय् कःगु नर्सिङ नेगूगुदाँया परीक्षाया लिचवः पिब्वगुलि खप नगरपालिकापाखं चाय्क तःगु खप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थानयालिचवः सं ३९ म्हासिं परीक्षा ब्यूगुलि ३६ म्हा विशिष्ट श्रेणी व स्वम्हा पहिलो श्रेणी खय् पास जूसेलिं फुक्क शतप्रतिशत पास जूगु खः । दकलय् अप्वः हःगु ब्वनामिया ल्या ९०.७ प्रतिशत दःगु खाँ स्रोतं धःगु दः ।

स्काउट्या बैठक

वैशाख १६ गते

खप नगरपालिकाया प्रमुख नपां स्काउट संरक्षक सुनिल प्रजापतिया नायोसुई नेपाल स्काउट वागमती प्रदेश स्काउट, स्थानीय स्काउट परिषदया नेकगु बैठक मंगलवार खप नगरपालिका सभाकक्षसं चवन ।

बाल्टिन इत

वैशाख १६ गते

खप नगरपालिका वडा नं २ या ग्वसालय वडावासी पिन्ता ध्वगिङ्गु व ध्वमगिङ्गु फोहर मुनय्ता बिस्कं बिस्कंया बाल्टिन इडः ब्यूगु ज्या इवः सं वडा नं. २ या वडाध्यक्ष हरि प्रसाद बासुकलां भी न्ह्यलुवापिसं खप दे यचु पिचुकु तय्ता सुचुकु ज्या इवः न्ह्याकगु खाँ कुलः दिसे फोहोर थासय् लाकय्ता ध्वगिङ्गु व ध्वमगिङ्गु फोहर बिस्कं बिस्कं तयो जक नगरपालिकाया गाडीखय् तय्ता इनाप याडः दिसे खप दे बांलाक तय्ता सकलसिया ग्वाहाली मदयक मगा धायोदिल ।

नेमकिपा वडा नं २ या नायो रत्नकाजी नायभारीं नेमकिपाया सिद्धान्त काथं खप नगरपालिकां जनताया सेवा याडः वगु खाँ व्याकसे नगरपालिकां शिक्षा व स्वास्थ्यता हदाय् तयो ज्या साडः वगु खाँ काडः दिल ।

ज्या इवः सं गणेश प्रसाद सुवाल, श्यामसुन्दर मातांनं न्वचु तयो द्यूगु खःसा थुगु आ.व. तक सफाई शुल्क पूपिन्ता नेस दांकायो नेगः बाल्टिन इडः ब्यूगु खः ।

अथेहे ६ वडाय् बाल्टिन इडः बिल वैशाख २० गते खप नगरपालिका वडा नं ६ या ग्वसालय छँ छँ नं हे

ध्वगिङ्गु व ध्वमगिङ्गु फोहर बिस्कं बिस्कं तयो यचु पिचुकयता वंगु व ह्योगु बाल्टिन सहूलियत काथं वडाबासी पिन्ता इडः ब्यूगु ज्या इवःसं वडाध्यक्ष हरि राम सुवाल(६) जुं समाजवाद निः स्वानय्ता नेमकिपा थाकुमचसँ हज्याडः च्वंगु खाँ काडः दिल । नपां खप नगरपालिकां शिक्षा, स्वास्थ्य, सुचुकु व

सच्छि व ड्यन्हयगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

लाहातय् ज्या दय्कः बियगु तालिमतय् हृदाय तयोज्या साडः वगु खाँ काडः दिल ।

सांस्कृतिक नगर खवप देशय् विकास निर्माणया ज्या खय् ठेक्का पट्टां मयाकसें स्थानीय उपभोक्ता समिति पाखं जनश्रमदाननपां मथ, देगः, फल्चा, लाँसियगु, अरनिको सभाभवन दानय्गु ज्या हज्याकः चवंगु खाँ व्याकसे वयकलं देकोचा निसें चाँगु, साँक्वय् सम्बुलटार वानय्गु लाँपु पीच याकय्ता खवप नगर दुनय लागु देकोचा निसें वन्ती ताँ तकया लायँ ह्यूम पाइप फः दय्केगु, त्वनय्गु नाः व लाँ पीच याय्गु विकास निर्माणया ज्याखय् ग्वाहाली याडः चवंगु खाँ नं काडः दिल ।

ल्यासे ल्याम्होपुं कलतं मथिइक जुयमःगु अलय परिवारय् सिक सिक ल्वागु खाँ नं काडः दिल ।

न्याकी देगः निः स्वान

वैशाख १७ गते

खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं सम्पदा ल्हवनय कानय् याय्बलय् पुलांगु परम्परागत पहलं दय्केगुलि बिचःयाय्मः धायोदिसे खवप नगरपालिका वडा नं. ८ महेश्वरी पीठया न्याकी देगः निः स्वांसे उगु खाँ धायोदिसे सम्पदा दानय्बलय् पुलांगु थासय् हे परम्परागत स्रोत व हलज्वलं छयलय् मः मखुसा न्हँगु थासय् दयकसा व न्हँगु दांगु धाय्मः धायो दिसे भाज्यापुखु दयकः बलय्या खाँ स्वाय् हर्स सम्पदा ल्हवनय-कानय् याय् बलय् अध्ययन अनुसन्धान व सःस्यू व थूपुं विज्ञपुं नपां छलफल याय् मः धायो दिल ।

खवप नगरपालिकां विदेशीतय्के ध्याछ धेबा हे मकःसिं १९० गू सम्पदात ल्हवनय कानय् व दानय् धुंगु खाँ व्याकसे वयकलं सम्पदा ल्हवनय्गु इवलय् ग्वाहाली मुनय् फः सा थःगु धाय्गु भावना पिज्वइगु खाँ काडः दिल ।

तः भवखाचा थजगु प्राकृतिक प्रकोपता बिचः याडः दय्काः चवंगु सम्पदाखय् बांलागु, भिंगु दानय्गु हलं ज्वलं छयलय्ता उपभोक्ता समिति च्वनिपिसं बांलाकः स्वय मःगु, प्राविधिक व स्थानीय जनता नपां नं मदिकक छलफल याय्ता बःयाडः दिल ।

नेमकिपा वडा नं ८ या नायो भाजु लक्ष्मी नारायण दुवालं महेश्वरी पिथय् चवंगु न्याकी देगः नारांघोया देगः डातापोल्हया जग निः स्वांबलय खवपया डागः मेगु देगः नं निःस्वांगु इलय् थुकिया नं निःस्वांगु धःगुलि थुकिया बिस्कं महत्व दःगुखाँ काडः दिलसा थुगु नारांघोया देगः दानय् धुंकः महेश्वरी पीठया शोभा अजनं अपः दइगु नपां अपलं पर्यटकपुं

कार्यपालिकाया दुजः रोशन मैयाँ सुवालं नगरपालिकाया सेवाशुल्क धाय्गु हे नगरबासी पिनिगु हे सम्पति जुगुलिं थःगु आम्दानी काथं पुलय मःगु कर पुलय्गु नगरबासी पिनिगु दायित्व जुगुलिं छँ निसें हे संस्कार स्यनयमः धायो दिल ।

वडाया दुजः गोविन्द दुवालं नगरय् सुचुकुचुखय् अपलं खर्च जुयो चवंगुलिं फय फय्केता छँ छँ नं बिस्कं बिस्कं फोहर मुडः ग्वाहाली याय्मः धायो दिल ।

स्थानीय गोपीकृष्ण चाँगुभारीजुं खवप नगरपालिकां न्हपानिसें याडः वगु सुचुकुचु ज्या इवः या खाँ कुलः दिसे थौया अवस्थातक ह्यता खवप नगरपालिकां अपलं ज्या सानय् मःगु खाँ काडः दिल ।

वडाया दुजः सिद्धिराम अवालं खवप दे यचु पिचुक तय्गु ज्या इवः तः ला कय्ता हज्याय् मःगु खाँ काडः दिल ।

वइगु विश्वास प्वंकः दिल ।

खवप नगरपालिका सम्पदा विभाग प्रमुख राम गोविन्द श्रेष्ठ जुं वि.सं. १९९० सालया तः भवखाचां थुडः बिला धःगु न्याकी देगः नारांघोया देगः दानय्ता ८ वडाया जनप्रतिनिधिपिसं बरोबर ताकेता याडः वगु खाँ व्याकसे उगु थासय् देगः दःगु धाय्गु दसिकाथं स्थानीय बुढापाका पिसंधायो दय्गु खाँ, देगः या गःजु, देगःदःगु धःगुथासय् लुयो वगु जगः व देगः दुनय्या घोया मूर्तिया लिधंसाय हकनं दानय्ता नक्सा दयकागु खाँ नं ब्याक दिल । वडाध्यक्ष कृष्णप्रसाद कोजु (८) या सभानायोलय जूगु निःस्वानय्गु ज्या इवः सं पूर्व वडाध्यक्ष महेन्द्र खायमली, नारायण मन्दिर उपभोक्ता समितिया नायो कृष्ण सागर बासी, वडाया दुजः सुमित्रा बोहजु व रामसुन्दर बासीं नं न्वचु तयो दय्गु खः ।

सरकारं बिमाया करोडौ तका धेबा मब्युनि

वैशाख २० गते

खप नगरपालिका वडा नं १० कार्यालयया ग्वसालय मिसातय्गु मचाछँ व दुरुष्वया क्यान्सरसम्बन्धी स्वास्थ्य शिविरया उलेज्यासं न्वचु तयो दिसे खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं खप नगर दुनय १० मिनेटं डायो स्वास्थ्य उपचार याय् दैगु थाय काथं हज्याकः चवडागु खाँ नपां स्वीदा हाँ छम्हा डाक्टर व छम्हा नर्स तयो न्ह्याकागु जनस्वास्थ्य केन्द्रपाखं सच्छिगु बेडया खप अस्पताल चाय्कागु खाँ ब्याकसे ज्या सानय्बल्य् पंगः थानिपुं व ग्वाहाली याइपुं नेताजिया साधारण मनूत व बुद्धिजीवीपुं दैगु खाँ काडः दिल । वयकलं न्हा थःगु हे बुँई हवल तःगु तरकारी म्वयो नैगुलिं मपुनिगु ल्वस क्यान्सर खानय मरुगु अः भारतं हैगु बिषादी तरकारी नय्मःसेलिं क्यान्सर ल्वय अपलं खानय् दयो वगु खाँ कुलः दिसे स्वास्थ्य लागाया माफिया डाक्टरतयसं बिदेश यंकसा बांलाई धायो (छवडगु)

रिफर याइगु नपां सरकारं खप अस्पतालता बिय मःगु करोडौ तका धेबा मब्युगु खाँ काडः दिल । अथेहे वयकलं ला-बला लिपा खप अस्पतालया सिटिस्क्र्यान सेवा नं दैगु जुल धायोदिसे छँ छँ या नर्सिङ सेवां नागरिकपनिगु सुभाब मुडः योजना दय्केगु लिधंसा दय्के दैगुलिं धान्थेंगु सत्य-तथ्य खाँत काडः ग्वाहाली याय्ता इनाप याड दिल । जनताया ग्वाहालीं अक्सिजन प्लान्ट निः स्वाडागुलिं अःसितिं अक्सिजन इडः बिय दःगु खः धायोदिल ।

वडा नं. १० या वडाध्यक्ष लक्ष्मीप्रसाद हयोंमिखाया सभानायोलय उगु ज्या इवः सं डा. सृजा किसी, वडाया दुजः जितेन्द्र मुनंकः मि व तारादेवी शाक्य, ओमकारेश्वर सेवा समितिया नायो मदन बहादुर थापां नं न्वचु तयो द्युगु खः । स्वास्थ्य परीक्षणय् १३७ म्हा मिसातय्सं सेवा कःगु दः ।

निरीक्षण

वैशाख १७ गते

खप नगरपालिका वडा नं ८ लिबाली च्वंगु फर्निचर उद्योगय् मिं न्वथाय् खप नगरपालिका उपप्रमुख रजनी जोशी, वडाध्यक्ष कृष्ण प्रसाद कोजु (८) पुं स्वः भाल । टहरा दय्केगु इवल्य् वायरिङ याबल्य् मिगुली वाडः गुनुगुनु न्व न्वं च्याड वगु खाँ काडः द्युगु खःसा आना थयं मथयं ११-१२ लाख तकायाति मिं न्वयो नोक्सान जुल धःगु दः ।

**नगरपालिका भीगु हे संस्था खः
इलयहे करपुल ग्वाहाली याय्नु**

किपा च्वज्याया दसि पौ

वैशाख २० गते

प्रगति साफूकुथिया ग्वसालय स्वलाया आधारभूत चित्रकला तालिम क्वचगु नपां दसिपौ लःल्हाय्गु ज्या इवः सं ख्वप नगरपालिका वडा नं ९ या वडाध्यक्ष रवीन्द्र ज्याख्वं कलाकार जुयगु उलि अःपुगु ज्या मखु मदिक कृतः यासा छन्हू तःलाइगु खाँ ब्याकसे थौं कन्हे मचात अपलं मोबाइल स्वयो दुःख ब्यूगुलिं मानसिक व शारीरिक समस्या वयो च्वंगुलिं पारिवारिक लकसय मचात बवः लांकय् मःगु नपां पिनय्या सामाजिक ज्याखय् नं छ्यलय मःगु खाँय् बः याडः दिल । अथेहे अभिभावक पिसं थःमचातय्सं च्वगु किपा 'डिजिटलाईज' याडः फाइलिङ याय् मः धायो दिल ।

मिलन गणोजु नेमकिपाया घोषणा-पत्र काथं थी थी

तालिमत न्ह्याकः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे ख्वपय् नं प्रतिभावान कलाकारत ब्वलांकय् फः सा गौरबया खाँ जुइगु धायो दिल ।

तालिम व्यूम्हा स्यनामि विकास तमखुं किपा च्वज्यासं सय्कगु ज्या त्वः मफिइकसे हछ्याडः यंकय् मःगु खाँ नपां अभिभावकपिसं नं घवासा बियमः धायो दिल । प्रगति साफूकुथिया नायो रवीन्द्र प्रसाद कुसिया सभानायोलय जुगु उगु ज्या इवःसं सय्कामिपाखं रागिनी प्रजापति व शुभम पञ्च व अभिभावक पिनिपाखं सुमित्रा त्यात, साफूकुथि समितिया दुजः प्रविश प्रजापति वं रुवन प्रजापति पिसं नं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

ज्या इवः या मू पाहाँ ज्याख्व जुं तालिमय् दुतिपुं सय्कामिपिन्ता दसि पौ लः ल्हाडः ब्यूगु खः ।

ख्वप कलेजतय्ता स्थायी मान्यता

वैशाख २२ गते

ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु ख्वप इन्जिनियरिङ कलेज व ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङया स्नातक तगिंया इन्जिनियरिङ कार्यक्रमता नेपाल इन्जिनियरिङ परिषद (NEC) पाखं स्थायी मान्यता ब्यूगु दः ।

पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयया सम्बन्धन कायो तःगु ख्वप इन्जिनियरिङ कलेज न्ह्याकः वगु सिभिल (९६), इलेक्ट्रोनिक्स, कम्प्यूनिक्शन तथा अटोमेसन (४८), कम्प्यूटर इन्जिनियरिङ (४८) व आर्किटेक्चर (४८) ज्या इवः ता स्थायीमान्यता ब्यूगु खः । परिषदया संस्थागत मूल्याङ्कनय् ख्वप इन्जिनियरिङ कलेजं ८३.७५ ल्या कःगु खः । थुगु मूल्याङ्कन परिषदया २०८० या 'इन्जिनियरिङ कार्यक्रम तय्गु मान्यता व अनुगमन कार्यविधि' पाखय् संस्थागत नीति, व्यवस्थापन प्रणाली व नेतृत्व, पाठ्यक्रम, व्यवस्थापन व शिक्षण सिकाई पहः अनुसन्धान ज्ञान, उत्पादन व

ख्यडः यंकय्गु विस्तार गतिविधित, भौतिक स्रोत साधन, मानक स्रोत व विद्यार्थी हित व ग्वाहाली सेवाया नामय् यागु खः ।

अथेहे त्रिभुवन विश्व विद्यालय नपां सम्बन्धन कायो तःगु ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ सन २००८ निसं अस्थायी स्वीकृतिखय् न्ह्याकः वयो च्वंगु सिभिल (९६), इलेक्ट्रिकल (४८) व कम्प्यूटर (४८) या इन्जिनियरिङ ज्या इवः या लागिं स्थायी मान्यता कःगु दः ।

परिषदया मूल्यांकनकाथं ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ ८४.७५ ल्या कायो पाठ्यक्रम व्यवस्थापन, पूर्वाधार व जनशक्ति विकासया लागाय् च्वजःगु प्रगति पिब्वगु दः । थजगु प्रगति याडः ख्वप नगरपालिकाया सामुदायिक उच्चशिक्षाता कःघाड याडः वगु प्रतिबद्धता व भिंगु, बांलागु गुणस्तरीय इन्जिनियरिङ शिक्षाता च्व जाय्केता घिसिलागु ग्वाहाली यागु सियदः ।

इनाप

ख्वप नगरपालिका पाखं पिथाड च्वंगु स्वप पौ बः छि पौ खय् बांलागु च्वसु त बियो ग्वाहाली याड दिसँ । उगु रचनाया ल्य ज्या याड पारिश्रमिक बियगु खाँ ख्वप नगरपालिकाया २०७७ श्रावण २६ गते च्वंगु बैठकं क्वः छ्यूगु खाँ ब्याक च्वडा ।

सम्पादक
रत्नप पौ

सम्पदा उपभोक्ता समितिपाखं दांकय् मः

वैशाख २५ गते

वागमती प्रदेश, शिक्षा विकास निर्देशनालय, हेटौडां आ.व.२०८१/८२ या 'सामुदायिक क्याम्पस गुणस्तर अभिवृद्धि कार्यक्रम' पाखं अनुदान रकम खर्च याय्गु खाँ ब्याकय्ता खप कलेज अफ इन्जिनियरिङया गवसालय बिहिवार जूगु सुनुवाई ज्या इवःसं कलेज सञ्चालक समितिया नायो नपां खप नगरपालिका प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं सरकारता ठेकेदार पिसं हे न्याकःतःगु थें खाँ व्याकसे खप नगरपालिकां उपभोक्ता समितिपाखं इमानदार जुयो ज्या साङः चवंगु खाँ मेपिनिगु लागिं बवस्यलाक चवंगु खाँ काङः दिल ।

ठेक्कां ज्या याकय् बलय् छु गना मचः मगा जुला सिङ्के मफैगुलिं थजगुलिं बहुमुल्य सम्पदात ल्हवनय-कानय याय मफैगु खाँ व्याकसे सम्पदा भिंक बांलाकः ल्हवनय कानय याय्ता उपभोक्ता समितिपाखं याय्ता बःयाङ दिल ।

प्रमुख प्रजापति जुं उपभोक्ता समितिपाखं सम्पदा ल्हवनय-कानय याःसा थःगु धाय्गु भावना दैगु खाँ डातापोल्हें, भैल देगः व नकतिनिजक दानय धुंगु लक्ष्मी नरसिंह देगःलं सियदः धायो दिसे लक्ष्मी नरसिंह देगः दाडा बलय्या फुक्क ज्यात न्हयकनय स्वयथें पारदर्शी जुइगु काथं जनश्रमदान आर्थिक गवाहली नपां फुक्क खाँ ज्यात दुतिङः साफू प्याहाँ वैगु खाँ व्याकः दिल ।

वयकलं समाजय भिंपुं व मभिंपुं नेताजिया मनूत दैगु खाँ व्याकसे मभिंपुं मनुतय्ता भिंकय्गु ज्या भिंपुं मनूतयसं

याय् मः धायोदिसें देशां देखिया स्थानीय निकायसं वैगु अनुदान मब्यू उकिं विकास निर्माणया ज्याखय् सरकारया भरय् जक मचवसैं थःगु तुतिखय दानय्मः धायोदिल । नपां जनताया साथ व गवाहली दःसा विकास निर्माण हज्याय फः धायगु दसु खप नगरपालिकां क्यङः चवंगु खाँ नं कुलः दिल ।

कलेज सञ्चालक समितिया दुःज नपां ८ नं. वडाया वडाध्यक्ष कृष्ण प्रसाद कोजुं खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु कलेजया खाँ देशय् व्याकः बय बय जुयो चवंगु खाँ कुलदिसे कलेजं याङः चवंगु ज्याया खाँ व्याकय्ता सार्वजनिक सुनुवाई तःगु बांला धायोदिल ।

कलेजया प्राचार्य ई. सुनिल दुवालं बागमती प्रदेश पाखं वगु उगु अनुदान ज्या इवः दुनय् नेगू Interactive Smart Board सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ या नियमावली २०६४ काथं न्याङः कलेजया कक्षाकवथाय् तयो बवनामिपिन्ता बवकय्ता छ्यलः वयो चवंगु खाँ काङः दिल ।

वयकलं वागमती प्रदेशपाखं अनुदान काथं डागूलाख तका ब्यूगुलि डागूलाख गुइडाव व डास व हिका धेबा खर्च जूगुलि मचःगु धेबा कलेजं तयो खर्च यागु खाँ काङः दिल ।

कलेज सञ्चालक समितिया दुःजःपुं, स्थानीय जनप्रतिनिधिपुं, अभिभावक, शिक्षक कर्मचारी व बवनामिपुं दुतिंगु उगु सार्वजनिक सुनुवाईसं प्रशासन शाखाया प्रमुख सञ्जय मानन्धरं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

लक्ष्मीनरसिं देगः उलेज्या जुइन

वैशाख २५ गते

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मू पाहाँल्य् खप नगरपालिका वडा नं ४ या गःहिति च्वंगु प्राचीन सम्पदा लक्ष्मीनरसिंह देग पुनः निर्माण निर्देशन समितिया बैठक सं प्रमुख प्रजापति जुं सम्पदा ल्यंकः म्वाक तय्गु ज्या जनताया साथ व ग्वाहाली खय् याडः वयागु अलय् न्हूगु पुस्ताया मन च्वजाय्केता देगः ल्हवडाबल्य् लुयो वगु ऐतिहासिक, सांस्कृतिक नपां खोजमूलक बिषय नपां ग्वाहाली यागु फुक्क लागात दुथ्याक साफू पिकाय् ताडागु अलय् कन्हे अन्सन्धान याइपिन्ता नं व साफू ज्या लगय जुइगु खाँ व्याकः दिल ।

‘भीसं फुक्क ज्याया खाँत च्वयो पिथाडः : दस्तावेजीकरण यायां यंकय्’ धायोदिल ।

निर्देशन समितिया बैठकय् लक्ष्मी नरसिंह देगः दाडागु इलयया फुक्क विवरण दुथ्याकः ‘लक्ष्मी नरसिंह मन्दिर पुनः

निर्माण २०८२’ या साफुया खाँब्याकः दिलसा देगः- दानय्गु ज्या खय् निर्देशन समिति च्वडः ग्वाहाली याडः द्यूपुं सकल दुजः पुं उपभोक्ता समिति, स्थानीय बासिन्दा व ग्वाहाली यापुं सकलसिता समितिपाखं सुभाय देछायगु खाँ नं क्वः छित ।

बैठकय् खप नगरपालिका सम्पदा उपशाखा प्रमुख रामगोबिन्द श्रेष्ठ जुं लक्ष्मी नरसिंह देगः दाडागु ज्याया विवरण पिब्वयो दिल ।

लक्ष्मीनरसिंह देगः या पुनः निर्माण उपभोक्ता समितिया नायो शिवराम कीजुं देगः दाडाबल्य्या खर्चया ल्याचा पिब्वसे थःमनं हे ग्वाहाली यापुं पाखं २२ लाख स्वयो अप ग्वाहाली वगु, ७५० म्हा स्वयो अपलं जनतां ज्यां ग्वाहाली यागु अलय लाखौं तका क्वतिया जिन्सी सामान ग्वाहाली वगु खाँ काडः दिल ।

खप नगरपालिकां २०७९ सालय स्थानीय तहलय निर्वाचन क्वचाय धुकः जेठ ६ गते बहाली जुयागु दिनता ‘भक्तपुर नगरपालिकाय जनप्रतिनिधि बहाली जूगु स्वदा’ या मौका स्वयो उगु देगः उलेज्या याय्गु कुतः जूगु खः ।

उगु देगः निःस्वानय्गु ज्या २०७८ मंसिर २८ गते नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायण मान बिजुक्छें (रोहित) जुं याडः द्यूगु खः ।

धौ पसलय अनुगमन

वैशाख २६ गते

खप नगरपालिका अनुगमन समितिया कजि नपां वडा नं ३ या वडाध्यक्ष राजकृष्ण गोराया न्ह्यलुवाय् ब्यासी, च्याम्हासिंह व जगातीया धौ पसलय अनुगमन याबलय् खाद्यया अनुज्ञापत्र मदयकः हे प्वः चिडः व्यवस्थित लेवल मदयक मियो, वगु लक्ष्मी दही भण्डार पसलं अनुज्ञापत्र मदयकः लेबलय् मू मतसिं म्यगुलिं मू तयो, सुचुकुचु बांलाक याडः भ्याट व प्यान बिल छ्यलय्मः धायो दिल । अथेहे सैजु दुग्ध दही उद्योग पसलय् नवीकरण, सुचुकुचु व धौ, लालमोहन, पुष्टकारी, गुडपाक, घ्यो खाद्यया अनुज्ञापत्र कायो लेबल तयो मियता धायोदिल ।

अनुगमनय् जिल्ला प्रशासन कार्यालय खपया शिव कार्की, यादव प्रसाद मिश्र, उद्योग वाणिज्य संघया विश्वराम दुवाल, उद्योग तथा वाणिज्य कार्यालय खपया लक्ष्मीप्रसाद कासुला, खाद्य प्रवृत्ति व गुण नियन्त्रण कार्यालयया दृष्टि ढकाल, सरोज

पौडेल, पत्रकार महासंघ खपया नायो सुन्दर शिल्पकारपुं नपां पत्रकारपुं, खप नगरपालिका स्थानिटेसनया प्रमुख दिलिप कुमार सुवाल, वडा निरीक्षक रामकृष्ण प्रजापतिजुपुं नं भःगु खः ।

कानून थूपिसं अन्याय जुपिन्ता ग्वाहाली यायमः

वैशाख २६ गते

खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु खप कलेज अफ लः या ग्वसालय कानून दिवसया लसताय् 'कानूनया सिद्धान्त व व्यवहार' विषयलय प्रवचन ज्या इवः नपां कलेजया पिथना 'खप न्याय दबू' या नेगुगु पिथनाया पितबज्या यासे नेपाल मजदुर किसान पार्टीया छ्याञ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवाल कानून सःस्यूपिसं अन्यायखय् लापनिगु पा लिङः ज्या सानय् मः धायोदिल ।

वयकलं समाज हज्यागु खाँ ब्वडः स्वय बलय व्यक्तिगत सम्पति दय्क वसानिसैं समाज शोषक व शोषित वर्गय् ब्वथल तःगु दः । वर्गीय समाजं याडः हे अशान्ति, हिंसा, खुँ, डाँकात अपः खानय् दःगु खः धायो दिसे शोषक वर्ग ज्यामिवर्गता १८-२० घौ ज्यासांकःनं प्वा दांक नय्ता गाकः ज्याला मब्यगूलिं मई १ या मजदुर आन्दोलन जुगु खाँ काङः दिल ।

सांसद सुवाल काठमाण्डौ केन्द्रीत सामुदायिक ब्वनयकुथिया शिक्षकपुं, सहकारी पिडितपुं, लघुवित्त पिडितपुं, मिटर ब्याज पीडितपिसं आन्दोलन यात । सरकारं विद्यालय शिक्षा निःशुल्क, व अनिवार्य व विश्वविद्यालय शिक्षा निःशुल्क मयासैं मगा । खप नगरपालिका पाखं चाय्क तःगु खप कलेज अफ ल खय् स्वयो मेमेगु कलेजय् स्वदुगं थिकय् । सरकारया प्रधानमन्त्री तय्गु ज्या भन्डावाल गाडी च्वड सिंहदरवारय् इरु थुरु जक जुयो च्वंगु, सहकारी संस्थाया नामय जनताया वचत ठगय यापुं सञ्चालक पिनिगु सम्पति व लगानी जफत याडः वचतकर्ता पिनिगु धेबा लिता बिइकेमःगु, सरकारं मयागु खाँ नपां कानून ब्वपिसं पीडितपिनिगु पालिङग सःतय् मःगु खाँत ब्याकः दिल ।

ब्वनयकुथिया पाठ्यक्रमय् अपलं धेबा कमेयाय्गु, जागीर छगू नय्गु धायो च्वयो तःगु स्वार्थी खाँ तयो तःगु पलिसा च्वमिपिसं बांलाकः ब्वडः देश व जनताया निःस्वार्थ सेवा याय्गु

छाय् मच्चता ? सरकारं छाय् मच्चकला ? धायो दिसे वयकलं चिकित्सकपिन्ता ज्या काथंया सरकारी तह्या ज्याला न्हपाहे ब्यवस्था याय् मःगु खः आवासीय चिकित्सकपिन्ता अस्पतालया सेवा त्वःत सडकय् वय मःगु अवस्था सरकार याय् मज्यगु अलय कानून विषयलय स्नातक व स्नातकोत्तर ब्वनय्ता ३०-४० लाख छाय् पुलय माला ? छु जनतातय्ता थवं थवय ल्वाकः कानून ब्वपिसं धेबा कमेयाकय् मःगु ला ? धायोदिल ।

वयकलं स्वीडादा थुखय् सरकारय् वांगु पार्टी तय्सं देशता २७ खर्वया ऋण कुबिङ्कगु, न्याय नपां धेबां न्याय मःगु अवस्था हःगु, पीडित पिसं धायो वगुलिं कानून ब्वपुं पुस्ता हे हज्याडः देश व जनताया निस्वार्थ सेवायाय् मःधायो दिल ।

वयकलं सन १८१४ या कालापानीया युद्धखय् देशद्रोही तय्सं नाः या मुहान अंग्रेज फौजता क्यडः विश्वास घात यागु, सुगौली सन्धी यो वापुं नेपःया दूतत चन्द्र शेखर उपाध्याय व गज राज मिश्रपिसं थःपिन्ता भारतय् जग्गा कायो नेपः या भू-भाग चिच्याक्वयके ब्यगु खः । अथेहे कोसी, गण्डक, महाकाली, माथिल्लो कर्णाली, अरुण तेश्रो, अरुण चौथो, फुकोट कर्णाली, कर्णाली चिसापानी भारतीय एकाधिकार पुँजीता लः ल्हापुं नेपःया सरकार देशद्रोही खः धायो दिलसा न्हंगु पुस्ताया ब्वपिसं व्यक्ति व्यक्तिया लेनदेनया मुद्दामामिलाय् तः क्यनय् मज्य बरु देया सार्वभौमिकता रक्षा याय्ता सःतय मःगु सार्वजनिक व सरकारी जग्गा, कमलपोखरी पति जग्गा त्यलः काइपिन्ता सजाय याकय्ता मुद्दा ल्वाय्मः धायोदिल ।

ज्या इवः सं खप नगरपालिकाया प्रमुख नपां सञ्चालक समितिया नायो सुनिल प्रजापति जुं शिक्षा लागाय् च्वजःगु कलेजत चाय्केगु तातुना खप नगरपालिकां कलेजत चाय्कः वगु नपां च्वजःगु लिचवः वयो च्वंगुलि लयता प्वकसे कलेजया गुणास्तर चाय्कः वगु नपां च्वजःगु लिचवः वयो च्वंगुलि लयता प्वकसे कलेजया गुणास्तर च्वजाय्केता फक्व कुतः याडः वानय्मः धायो दिसे कलेजं ब्वनामिया शैक्षिक ज्ञान च्वजाय्केता इलय् व्यलय् विशिष्ट माहानुभाव पिन्ता सःत विशेष कक्षात मदिकक हछ्याय्मः धायो दिल ।

प्रमुख प्रजापति जुं पुँजीवादी व्यवस्थाय् पुँजीपतितय्ता भिं जूइगु कानून दयकिगुली अदालतं ज्यासाडः नैगु वर्गया जनतां न्याय काय मफैगु खायँ कानूनया ब्वनामिपुं स्पष्ट जुयमःगु जनताता भिं जूइगु कानून हय्ता जनताया वकिलतय्सं बिचः याय्मः धायोदिसे कानुनी शासन धाय्गु स्वयो कानून जनताता भिं याइगु

सच्छि व डयण्हयगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

दयकलाला मदयकला धाय्गु विचः याय् मः अल्य् कानुन अनुसार फैसला याः सां फूक्कसियालागिं न्याय् मजुय फःगु पाख्य् बिचः याय्मःगु खाँ कांसे बाली मपूगु खाँ तयो कानुन अनुसार म्हवँ लिकाय्गु फैसला जनताया पक्ष जुय मफैगु बरु सुनं बुँयाता वयाय्गु हे बुँ जुइगु कानुन दयकेमः धायो दिल ।

पूँजीवादी ब्यवस्थाया संसदय् ठेकेदार एन.जि.ओ. या प्रतिनिधि, बैंक मालिक, ब्यापारी निर्माण व्यवसायीपिनिगु प्रतिनिधिपुं जुइगुलिं आनानं दयकिगु कानुननं पूँजीपति तय्गु भिं याइगु हे जुइगुलिं विश्व सर्वहारा वर्गया महान गुरु कार्लमार्क्स संसद पूँजीवादी ब्यवस्थाया सञ्चालक समिति जुइगु धायो दय्थे अः धाथे खयो चवंगु दः धायो दिल ।

संविधानय् हिंन्यगू तगिंतक निः शुल्क जुइगु व्यवस्था दः सां कानुन दयकः निःशुल्क शिक्षाया बन्दोबस्त याय् मफूगुलिं सरकार दोषी खः धायो दिसे वयकलं नेतातय्सं इमानदार जुयो ज्या मसांगुलिं हे योग्य व सक्षमम्हा सितास्वयो थःपुं अयोग्य जूसां नियुक्तियाडः देश व जनतां दुःख स्यूगु खः । शासन सत्ताय चवंपुं इमानदार मजू तलय थजगु हे स्थिति दयो च्वनि धायोदिल । अथेहे, ब्वनामिपुं अनुशासित जुयमःगु खाँ कुलः दिसे अनुशासित व लगनशील ब्वनामिपुं ब्वलांकः सभ्य व सुसंस्कृत समाज निःस्वानय्गु भी सकलसिया आजु जुयमःगुलि अः निसें भिंगु पा छिसा छन्हू थासय् लाइगु खाँ काडः दिल ।

सर्वोच्च अदालतया पूर्व न्यायाधिश पवनकुमार ओझा कानूनी सिद्धान्त असीमित जुइगु खाँ ब्याकसे मनत प्वाथय् चवसां सिय धुंकया अधिकार व सम्मान तय्गु तकनं कानुनय बन्दोबस्त याडः तःगु दै धायोदिसे कानुन व समाजया स्वापु ला व लुसि थें जुयमः गु खाँ नपां छु किता छ्यलय्ता दयकगु कानून खः वहे काथं कानुनया छ्यला व व्याख्या याय्मः धायोदिल ।

वयकलं कानूनी सिद्धान्त काथं कानुनता व्यवहारय् छ्यल न्यायया मान्यताकाथं अदालतं फैसला याय् मःगु, कानूनी सिद्धान्तता हाचां गायो वांसा न्याय मखुथाय् लाइ धायो दिसे सरकारं जक

न्याय बियफःसा, विषमता (मभिं) राज्यं जक न्हांकय् फैगु माथां वांक फूक्कसिता मौका बिय फःसा जक जनतां न्याय काय फैगु व्यवस्था हिलय्गु स्वयो हयूपां जनता भिं जुय मः धायो दिल ।

भक्तपुर अदालतया मुख्य न्यायाधिश वासुदेव न्यौपाने जुं कानूनी सिद्धान्त काथं कानुन फूक्कसिनं थुइ धाय्गु धापु काथं थःगु पेसा व्यवसाय नपां स्वापु दःगु कानूनी बन्दोबस्तया थुइकः च्वनय् मः धायो दिल , नपां ट्रंकलकिं उकिया लिचवः फय मालिगुलिं पलापतिकं बिचः याय् मःगु खाँ काडः दिल ।

खवप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई जुं भीसं याय्गु छगू छगू ज्या कानून ज्यू धःगु जुयमः धायो दिसे कानूनं याइगु शासनय् छु पा धाय्गु थुइकः विधिया शासन व कानूनी शासनता च्वय तयो ज्या सानय् मःगु थःगु स्वार्थ तयो मखु धायो दिल । नपां समाजवाद उन्मुख संवैधानिक व्यवस्थाय् कानुन व न्यायया प्रारूप गथे जुयमः धाय्गु खाँ नं छलफल याय्मः धायोदिल । कानुन अध्ययन समाजया नायो नपां अधिवक्ता रामप्रसाद प्रजापति जुं कानुनया सिद्धान्त व व्यवहार मिलययाय् मफयो समस्या वयो चवंगु खाँ ब्याकः दिल ।

खवप इन्जिनियरिड कलेजया प्राचार्य ई.सुजन माकं थौ या ज्याखं कन्हे समस्या मवयमः धाय्गु विचलं ब्वनामिपुं अनुशासित जुयो हज्याय मः धायोदिल ।

पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय प्राज्ञिक समितिया दुजः नपां जुयो द्यूम्हा वयकलं खवप इन्जिनियरिड कलेज व खवप कलेज अफ ल या ब्वनामिपुं मंकलं अध्ययन अनुसन्धानया ज्या इवः न्ह्याकय्गु खाँ जूगु नं काडः दिल । इन्जिनियरिड कलेजता मः काथंया कानूनी कक्षाया पाठ्यक्रमत दय्कः कक्षा न्ह्याकय्ता वयकलं इनाप याडः दिल ।

कलेजया प्राचार्य अनिता जधारी लसकुस याडः द्यूगु उगु जया इवःसं ब्वनामिपिसं चिनाखं ब्वडः म्येँ हालः न्यंकगु खः ।

लक्ष्मीनरसिंह देगः उलेज्याया तयारी बैठक
(२०८२ वैशाख २५ गते)

‘सामुदायिक क्याम्पस गुणवत्ता अभिवृद्धि’ ज्या इषः
या सार्वजनिक सुनुवाई (२०८२ वैशाख २५ गते)

वास्तुकलाया पहः व सम्पदाया प्यकगु राष्ट्रिय सम्मेलन
चैशाख १५ गते

कानुन दिपक्षया लक्षताय खप्प कलेज 'अफ ल' या ज्याङ्गः
चैशाख १६ गते